

MIRADOR

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLITICA

Preu: 30 cèntims - Corts Catalanes, 589 - Tel. 11430 - Subscripció: 3'50 pessetes trimestre

Any VI. Núm. 281 - Barcelona, dijous, 21 de juny de 1934

Se'ns podria explicar satisfactoriament per què el conseller municipal Sr. Granier-Barrera encara és a la presó?

EL GOVERN DE MADRID I EL DE BARCELONA

Raonant el que s'esdevé

El plet entre la Generalitat i el Govern de Madrid, segueix estacionari. Fins a l'hora que escrivim aquestes línies, i ja fa més d'una setmana que es produí l'esclat, no han tingut raó els profetes de violències. I és que perquè hi hagi baralla cal que tots dos la vulguin, excepte casos on l'atzar fa de precipitant. I, per ara el govern de Madrid no la vol: això és claríssim.

De manera que no es veu venir cap topada, i, lògicament, com que les coses no poden continuar enlaire d'una manera indefinida i com que l'honor de la Generalitat està salvat de sobres i la seva fortitud ben demostrada, és de creure que hom arribarà fins una entesa decorosa.

Aparentment tot plegat és un cop de teatre. Les idees prejulgades s'han vist desmentides completament. Però si fem una anàlisi freda del cas, veurem que no podia anar manera. I això per quatre raons. Perquè ara el catalanisme és un moviment de masses populars, capaces de plantar cara. Perquè, per sota, metre'ns calia que a Madrid es donessin prèviament tots els polítics a la força que havia de combatre'ns. Per la fructuï massa evident que demostraven els monàrquics i filofeixistes davant del cas. I, l'última, però, no pas la més insignificant, per l'actitud adoptada per les esquerres espanyoles.

Es evident que, d'ençà que el catalanisme es desplaça cap a la seva base més natural i es convertí d'un romanticisme burgès en un moviment de poble, guanyà en quantitat i en embranzida. Sobretot adquirí una possibilitat revolucionària d'aquelles que, per remotes que siguin, fan anar amb molt de compte els governs de les nacions. Sobretot a l'època moderna, on per la mentalitat dominant, per la contextura política i pel nivell cultural existent, ja no són possibles certs tipus de repressió sagnant a l'engròs.

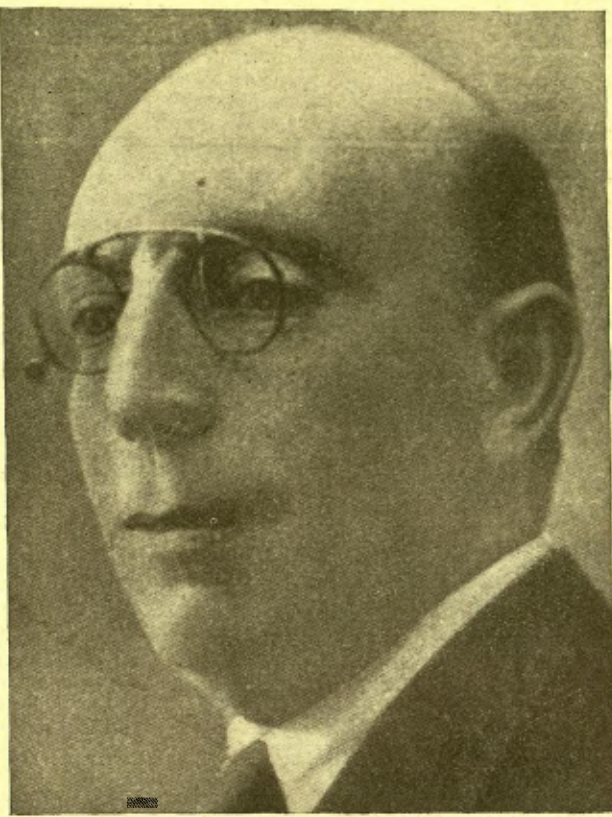
També pot haver influït en la posició del gabinet Samper la convicció que, si volia subjugar Catalunya, calia que, abans de tot, es posés en mans d'un militarisme despòtic que qui sap si aconseguiria ajupir-nos, però de segur encadenaria el govern de la República. El cas dels liberals espanyols del temps de Moret que, per tal de reprimir el catalanisme, hagueren de votar, amb vergonya i oprobí, la llei de Jurisdiccions que conduí, a tomballons i de mala manera, tota la política espanyola a la Dictadura de Primo de Rivera i la Monarquia a la catàstrofe final, pot servir d'escarment en cap d'altri. Avui la política espanyola comença de tenir experiència.

I si no en tingués seria prou alligona-dora l'actitud dels elements monàrquics i feixistes de Madrid, enderriats a atiar el govern cap a mesures greus irreparables. Es veu massa clar que hi cerquen un negoci que no pot ésser altre que la destrucció de la República. Tot llur suposat patriotisme es veu d'un hora lluny que és de conveniència.

També el reforç de les esquerres espanyoles ha servit de baluard de Catalunya. Junt amb l'auto-delació dels monàrquics ha contribuït a llevar al problema l'aire d'una guerra de Secessió que hi volien donar els monarquitzants i feixistitzants madrilenys. A hores d'ara ningú no gosa dir que el conflicte és una mena de Guerra Santa de la República. Una actitud bel·licosa de Madrid trobaria allà mateix un corrent d'impopularitat entre les classes que haurien de servir precisament de carn de canó per a reprimir-nos.

A totes aquestes raons podríem afegir-

n'hi una altra. La intervenció activíssima de la Lliga, promotora del conflicte, dins el seu descabellament, acaba de donar-li un aire de cosa exclusivament catalana i de disputa privativa de la regió autònoma, on un dels dos contendents, per habilitat o mala fe, ha aconseguit embolicar el Govern de la República. I és innegable que

Samper

cap govern amb cara i ulls no voldrà produir el terrabatlall que li demanen algunes veus interessades només per a servir interessos d'un partit de classe. La mateixa Lliga, per altra part, no pot fer massa pressió en aquest sentit: el Tribunal de Garanties li ha fet un regal que li sortiria massa car d'acceptar-lo. Aquesta victòria, si n'hi hagués, seria el crit del cigne del partit dels senyors Cambó i Ventosa.

Heus ací, doncs, per quins motius, contra el que tothom s'esperava, la topada no s'ha produït. Afegim nosaltres, ni es produirà, si l'atzar — que es complau de vegades anul·lant tots els càlculs de la lògica — en aquest cas no s'hi barreja.

Repetim el que dèiem la setmana passada. Al cap i a la fi, només que beneficis pot dur, a la llarga, el que ha passat aquests dies. Un conflicte com l'actual, quan és superat, enforteix aquell que el passa i el supera. I, d'altra banda, la situació d'aquests dies ha servit per a demostrar el guany de sentit patriòtic que s'ha obrat a Catalunya de la proclamació de la República ençà.

De Dijous — a Dijous

No som pas els únics, ens pensem, que hauríem vist amb gust, un cop tancada l'Exposició, la desaparició de tots els edificis de Montjuïc, tret del Castell i del Poble Espanyol, el primer pel seu interès com a fortificació ben conservada del tipus Vauban, i el segon com a aliment de la badoqueria internacional. Hauríem volgut, sobretot, la desaparició de l'enorme baluard del Palau Nacional, amb la seva arquitectura tan «exposició universal» i aquella rotunda del primer pis on no podíem imaginar-nos altra cosa instal·lada sinó una ruleta d'opereta de la Ufa. Amb que haguessin quedat els jardins sols, Montjuïc ja ens satisfecia prou. Només passàvem perquè s'hi instal·lés, com està projectat, la col·lecció zoològica.

Però les coses no han anat així, i, en definitiva, en vista del resultat, no ens en podem pas queixar. La utilització dels edificis de Montjuïc com a museus, ara que veiem amb quina traça ha estat feta, ens fa passar per alt un criteri estètic rigorista i oblidem, sobretot quan som a dins, les arquitectures exteriors més molestes. D'això aviat se'n podrà convèncer el públic, que ara es pot acontentar llegint, al darrer número del Butlletí dels Museus, el que hi diu el director general, Joaquim Folch i Torres.

La idea de fer de Montjuïc una muntanya de jardins i de museus, cosa que ja és en gran part i cada dia ho serà més, ens sembla excel·lent i digna de l'aprovació de tothom.

Però, d'entre els que aproven aquesta idea, n'hem trobat alguns que voldrien que Montjuïc no fos res més. I ara acaben de tenir lloc dos esdeveniments — un tercer, una festa organitzada per les estudiantis de la Residència al Teatre Grec, cau més sota aquell aspecte que en l'altre de què anem a parlar — que demostren que a Montjuïc poden conviure activitats de moltes altres menes, sempre, és clar, que unes no perjudiquin les altres. Volem dir la Fira de Mostres i les curses de la Peña Rin.

Esperits sensibles es queixaven que, amb l'acondicionament del circuit, haguessin sofert uns reconcs deliciosos de la Font del Gal. No hem pogut apreciar els estralls possibles, ni, en el cas que hagin existit, si són de fàcil o de difícil arrançament, i ens limitem a parlar pel que ens han dit.

Encara, un esperit més sensible es queixava, aduuc, de la Fira de Mostres, amb la seva conseqüència de les grans aflluències de públic i l'escampall de paperam.

Aquest esperit sentia que Montjuïc havia d'ésser un recer per a passejants, solitaris o no, contemplatius o enamorats, fugint del traït i de l'encongment d'una ciutat sense grans espais lliures en el seu clos; una muntanya per a ús de visitants dels museus i dels turistes.

Li semblava que les grans aflluències de públic poc recollit profanaven la placidesa que s'escava a uns jardins que volien uns museus.

Afirmació massa exclusivista, cal dir-ho. Montjuïc és prou gran i prou variat perquè puguin trobar-hi satisfacció desigs més variats. Hi cap perfectament una cursa d'autos entremig de la doble múltiple filera d'espectadors que trepitgen, de vegades, massa les plantes, i hi cap una bigarrada demostració de la importància comercial de Barcelona, amb els minso i limitats inconvenients d'haver d'escombrar una mica més.

Els que per afició, per obligació o per pura tafaneria, s'interessen per l'esport o volen visitar la Fira de Mostres, o qualsevol altra cosa per l'estil, també tenen dret a fruit de Montjuïc i de les facilitats que dona per a les manifestacions més variades.

W.

MIRADOR INDISCRET

El president no està d'humor

El President de la Generalitat, tot i la gravetat de les circumstàncies, ha estat aquests dies, aparentment, molt tranquil. El seu aspecte no reflectia la preocupació que sense cap mena de dubte devia sentir.

Un matí, però, en entrar a veure'ls els senyors Sbert i Aymamí-Baudina, el trobaren una mica abatut, més seriós que de costum. —La cosa deu anar malament — pensà Aymamí.

—Haurà rebut noves impressions de Madrid — féu Sbert.

Sense atrevir-se massa, els dos visitants interrogaren el President.

—Aquesta boca! — exclamà el senyor Companys —. Ahir em vaig haver de fer arrancar un queixal...

A mitja nit, el cop!

Aquests dies darrers, els radicals barcelonins han celebrat una assemblea.

Si, senyors; encara hi ha radicals, a Barcelona, i encara celebren assemblees.

La sessió del passat diumenge al vespre, fou suspesa d'una manera repentina pel president, senyor Serrallera.

—Acaben de donar-me un cert recado per telèfon — advertí — i crec convenient que cadascú se'n vagi a casa seva.

Què havia ocorregut? Què li havien dit per telèfon, al senyor Serrallera?

Sembla, pel que hem sentit explicar, que una persona de l'Esquerra que ocupa un càrrec públic va trobar l'empresari Lluís Calvo a les onze i li comunicà a l'orella, a ben segur per a esverar-lo:

—A mitja nit, el «cop»!

A en Calvo li va faltar temps per a transmetre la nova al seu gran amic Piquipon.

En Piquipon degué telefonar tot seguit al senyor Serrallera...

I mireu per on molts radicals, el diumenge, anaren a dormir d'hora.

Els grans homes

sempre es troben

Un cabaret, a la matinada. És el dia en què ha estat posat en llibertat l'ex-general Sanjurjo.

Un torrat, amb un whisky a les mans, s'adreça al públic i brinda:

—¡Por el general Sanjurjo! ¡Viva Sanjurjo!

Uns per manca de simpatia a l'ex-general i altres perquè no creuen que calgui exterioritzar llurs sentiments en un cabaret, els concurrents no fan gens de cas al torrat.

Només una persona contesta, una sola: don Pablo.

—¡Viva! — diu, aixecant el seu vas —. Ya nos entendemos...

Han transcorregut unes setmanes.

No hem conegut fins ara qui és, exactament, don Pablo. És — ens comuniquen — un dels principals promotors dels famosos autobusos Torner.

Com es veu, els grans homes sempre es troben.

Estudiants catalans a Saragossa

D'ençà del funcionament de la Universitat Autònoma, els estudiants lliures han hagut de buscar-se universitat. Uns han anat a València, altres a Múrcia. Però també n'hi ha hagut molts que han anat a Saragossa.

I heus ací que aquest any els catedràtics, seguint els exemples de Royo Villanova, han tractat els nostres estudiants no en hermanos, sinó en enemigos.

A un estudiant que es deia Aiguader, en cridar-lo, el catedràtic li va demanar.

—¿Pero usted se llama Aiguader?

—Sí, señor.

I ja va estar examinat.

Un altre estudiant es deia Castells. En cridar-lo li digueren — naturalment — Castells. L'home tingué la debilitat de rectificar.

—Me llamo Castells.

—¡Ah, sí! Siéntese usted.

Li donaren un suspens monumental.

En canvi, un que estava al tanto, en cridar-lo Sola, i no Sola, va estar disposat a dir-se el nom més estrambòtic. I se'n va sortir.

Però la jugada mestra la feren a un eixerit estudiant de Dret.

—A ver — li digué el catedràtic —. Cuando cortaron el pelo a Ventura Gassols (sic) ¿qué fue, una injuria o una lesión?

—Una injuria — contestà l'estudiant —.

—No, señor — li respongué el catedràtic —. Fue una lesión, porque Gassols, como Sansón, tiene la fuerza política en la cabellera.

Cau una bufetada

Una altra escena de cabaret, igualment endarrerida. Un dels interessats, conseller de la Generalitat, no se n'ha assabentat fins fa pocs dies. Aquesta circumstància dona una mica d'actualitat a l'anècdota.

El conseller en qüestió anà una nit, amb uns amics, a la Bodega del Colón.

En haver sortit, un jove, fill d'un regionalista notori que és diputat al Parlament català i fou ministre en temps de la monarquia, pronuncià en veu alta unes paraules molt desagradables per a la persona del conseller.

Un altre jove, navarrès i militar per més senyes, li cridà l'atenció:

—A mi no m'importa per res aquest senyor conseller, però entenc que no és correcte malparlar-ne en el moment en què acaba d'anar-se'n. En tot cas, haver dit això que heu dit ara quan ell estava ací!

El pollo regionalista replicà...

Plafl!

Damunt les seves galtes va caure ua senyora bufetada cent per cent sonora.

Tots els vigilants dels volants van compareixer.

Paradoxa

El dijous passat, al Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, es celebrà l'assemblea general de la secció d'Educació i Instrucció. Com tothom sap per haver-ho publicat la premsa, aquesta assemblea no pogué terminar-se. Els incidents que s'hi produïren (avalots, exhibició d'armes, cops de puny a dojos, etc.), obligaren les forces d'assalt a fer desallotjar el local a tots els assistents.

Tornem a dir, per si al lector li pot haver passat per alt, que aquesta assemblea era convocada per la secció d'Educació i Instrucció.

Estralls declamatoris

Al Centro de los Castellanos, per tal de distreure's una mica del ball (massa ballar també cansa), han organitzat unes vetlles literàries-musicals que són una delícia.

L'altre dia, pujà a l'estrada una èmula de Berta Singerman i se les va haver amb Rubén Darío. Sense diapasó, la senyoreta confià al braceig i a les erres el seu dinamisme declamatori:

Las trrrompas de guerrra rrrresuenan,

de voces los aires se llenan...

Saludan con voces de brrrronce las trrrompas

[de guerrra que tocan la marrrrcha trrrrrunfal!]

A l'intermedi, el vocal de torn hagué de repartir una pila de comprimits d'aspirina entre l'auditori, pres d'atabalament.

La rapsoda no deixà, però, d'ésser efusivament felicitada:

—Ha logrado usted conmoverme! — exclamà una dama voluminosa amb la taula a la mà.

La moral, salvada

La revista La Hormiga de Oro ja té cinquanta-un anys d'existència. La casa editora per a commemorar-ho va organitzar un banquet «blanc», al qual van ésser invitats tots els empleats del periòdic. El propòsit era que hi assistissin tots: del vailet al director. Cap excepció. Responent a aquest criteri, hom va convocar els obrers, repartidors, dependents i redactors a un restaurant del Tibidabo.

Però, unes hores abans de l'acte, l'empresa es trobà amb un greu problema de moral. S'havia adonat que entre els invitats hi havia dues dones, les operàries encarregades del rrelligat.

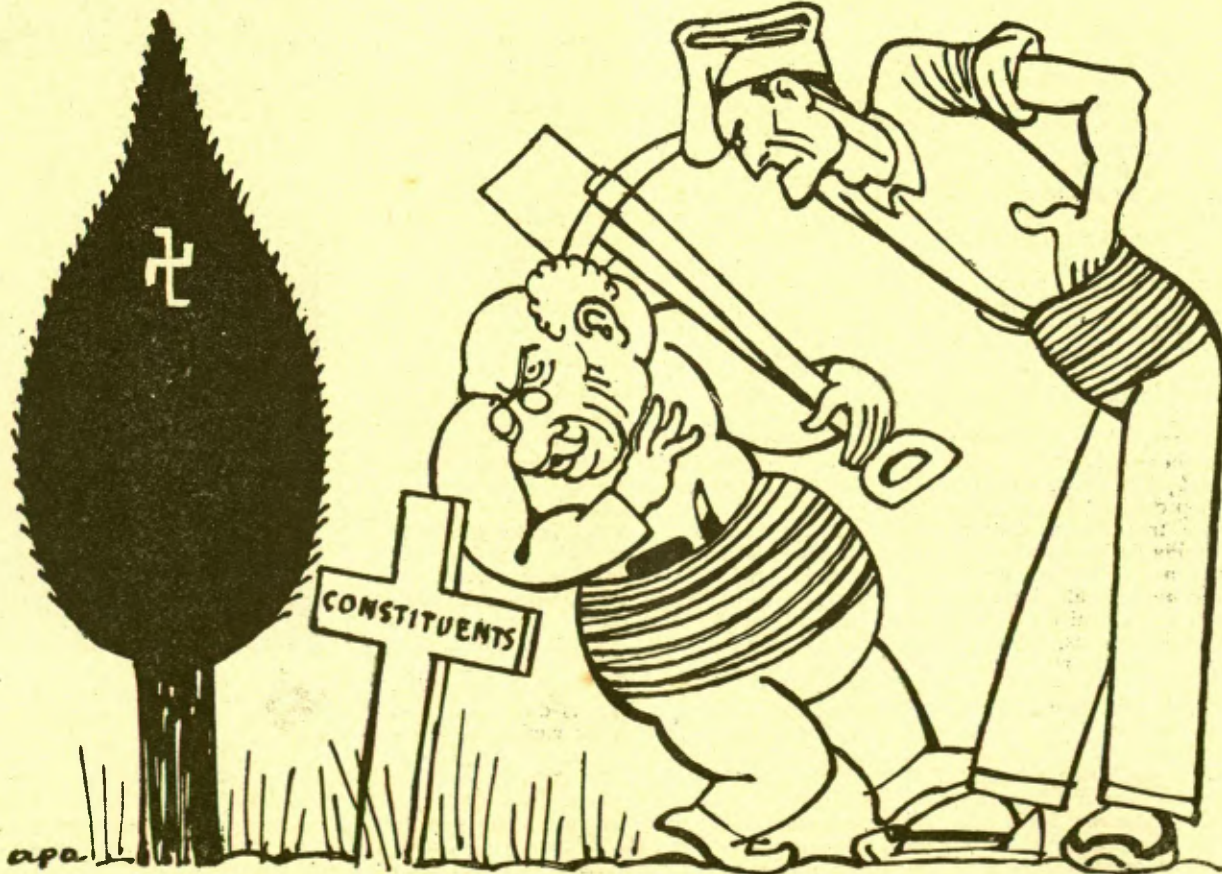
No està bé que dues dones assisteixin a un dinar en companyia de setanta homes. Què diran les famílies subscriptores! — exclamava el director.

I, després de pensar-hi molt, l'empresa solucionà el conflicte enviant vint-i-cinc pessetes a cada una de les dues obreres, amb el prec que, donat el caràcter de La Hormiga, s'abstinguessin de concórrer al dinar.

El costum

Uns quants components del grup A. D. L. A. N. visitaren el Foment de Vilanova, entitat especialment dedicada a les qüestions d'art, cultura i esbarjo. En arribar a la secretaria, hom tregué l'invariable plec de paper de barba perquè hi signessin els visitants. Quan tocà el torn al capell Prats algú, des de darrera l'espatlla, li va fer aquesta suggerència:

—I si poséssiu allò de Prats is quality?

SENSE RECURSOS

—El que ets tu?... Un enterrador de la República!
—Quin recurs em queda?

A la pàgina 2:

Jai Alai. La pilota basca a Barcelona, per J. E. Bartrina.

A la pàgina 3:

L'hora de la mort, per Francesc Pujols.

A la pàgina 6:

Llegendes de Guatemala, per P. J. Roudin.

A la pàgina 8:

Dos homenatges: Arbós i Casals, per Otto Mayer. Els serveis de radiodifusió, per J. G.

EL CINEMA

TEMES DEL MOMENT

Final de temporada

No caldria saber quin dia som, per constatar que estem ja a les acaballes de la temporada. N'hi ha ben bé prou amb veure els programes actualment en exhibició, ja que en aquest punt els nostres empresaris fa temps que segueixen una tàctica molt clara. Quan endevinen que el públic, ja sigui per la fatiga de nou mesos consecutius d'estrenes, ja sigui per les molesties d'una temperatura poc adequada, no té massa ganes de concórrer als cinemes, s'afanyen

valoritzar millor els films, importa doncs respirar un xic, i també per a reposar-se de tantes impressions, que s'han succeït amb prou precipitació perquè es tingui la sensació que no les hem acabades d'assimilar prou bé.

Es en arribar aquí que un pla ben conegut de represes podria tenir una gran utilitat i beneficiar públic i empreses. Un mitjà de reveure els grans films que quan l'estrena, sollicitats per altres novetats, no po-

«Peggy del meu cor!»

tot seguit a llevar-li aquelles poques ganes confeccionant programes d'escassa qualitat.

No sabem fins a quin punt la tàctica aquesta és encertada, ni ens interessa massa aclarir-ho, però en una temporada com aquesta en què les coses excel·lents han abundat, hauríem preferit, en benefici de tots, que les bones pel·lícules haguessin viut més repartides. Tampoc creiem que els *stocks* estiguin tan apurats per recórrer als films a què hom recorre. No hem vist encara *Dama per un dia*, que ja s'ha donat a Madrid, ni tampoc *Reunió a Viena*, que hom ve anunciant des del principi de la temporada. El que passa és que films que ens pertocava veure ara, les empreses els guarden per l'any que ve, en perjudici de l'actualitat de l'espectacle.

I amb tot, un xic de descans, un parèntesi amb el pretext de l'estiu, s'imposa de debò. Penseu amb quin ritme més vertiginós els films s'han estat succeint durant nou mesos. Hom arriba a aquella insensibilitat producte de la saturació. Per tal de

guèrem veure sinó una sola vegada, i un mitjà també de veure per fi i en bones condicions aquells que ens passaren per alt. En bones condicions, diem, ja que aquest any bé es pot dir que, una volta trets del cinema d'estrena, la majoria dels films americans han estat sotmesos a la perversió que significa el doblatge, escamotejant d'aquesta manera a la majoria del públic un sens nombre de bel·leses cinematogràfiques.

DUES ESTRENES

Entre les darreres estrenes destacarem *Peggy del meu cor!* i *Rosa de mitja nit*.

El contingut d'aquest darrer film no correspon per res a la carrincloneria del títol adoptat aquí. És un film bàrbar i realista de William Wellmann, del qual precisament ens ocupàvem ací en el número passat. És encara una d'aquelles històries, tan freqüents en el cinema americà, d'un o d'una homicida que el tribunal absol en compendre els mòbils del crim. Històries que tracten d'apiadar el públic sobre la dissort de la malaventurada protagonista posada en tan mal pas per culpa d'una societat cinica i cruel, damunt la qual recau de ple la responsabilitat de l'acte. Explicacions que llur mateixa generalitat les obliga a no ésser ni massa explícites ni massa profundes.

Els *gangsters* de William Wellmann, bàrbars que abufetegen llurs consòcies sense miraments de cap mena, ens van molt bé. Els trobem més justos que aquells *gangsters* simpàtics, dels quals el cinema americà ha fet un abús del tot intolerable.

En *Peggy del meu cor!* hem revist Marion Davies, sens dubte una de les figures més interessants de Hollywood. Sense caure en la temptació de fer càlculs, devem tanmateix convenir que l'excel·lent actriu ha de tenir ja uns quants anys i que, amb tot, ací, en el paper d'una noieteta d'un poble pesquer d'Irlanda, trasplantada de cop i volta en un medi aristocràtic, Marion Davies fa meravelles, encarnant aquest rol d'un personatge en plena adolescència de fàcil insuperable que recorda les bones actuacions de Mary Pickford, Marion Nixon o Janet Gaynor.

Dos films que es veuen sense avoriment. No gosàrem anar més lluny pel camí dels elogis. És poca cosa, però, pel temps que som, sembla que és bastant.

JOSEP PALAU

PANORAMA

Avui al Kursaal

Després de l'èxit que obtingué la primera sessió de cinema amateur que tingué lloc di-lluns al Kursaal és natural que hi hagi expectació per conèixer la resta dels films seleccionats pel jurat del concurs celebrat per la secció de cinema del C. E. de C., films que es projectaran avui a la nit al mateix local, amb motiu del qual hom espera que el públic barceloní, curios de conèixer aquesta modalitat cinematogràfica, acudirà nombros al Kursaal.

Paraules de bon sentit

A Liverpool hi ha hagut una reunió de l'Institut del Film, en la qual P. Q. Neve Foster ha dit sobre els films documentals, segons la ressenya del *Manchester Guardian*:

«La situació actual del film documental correspon a una literatura en la qual no hi hauria res entre la prosa escrita en frases lapidàries per a ús dels infants i els llibres incomprendibles per al profà de Gertrude Stein, tan admirada per certs esnobes.

«Els productors comercials tenen tanta por de no ésser compresos que obliden que els espectadors no són necessàriament uns imbècils, mentre que els cineastes diits d'avanguardia sovint no tenen més que la pretensió de fer films inintel·ligibles.

«Ens manca un diari cinematogràfic el nivell intel·lectual del qual estigui a l'altura del del *Times* o del *Manchester Guardian*. Podríem veure una revista setmanal filmada que pogués ésser comparada amb els bons magazines i les revistes serioses, i no amb la premsa àvida de sensacions.»

Reaparició de Nancy Carroll

Vetaquí un nom que feia temps havia desaparegut dels *casts*, i ara ens el tornem a trobar en els programes neoyorquins.

Ha fet la seva reaparició en *Springtime for Henry*, i s'hi mostra millor que mai. Més prima, més picant, millor actriu, ha fet una impressió talment favorable que ha estat de seguida contractada per llarg temps i se li ha encarregat, per començar, un dels principals papers del pròxim film de Frank Capra, *Broadway Bill*.

Pel que fa a *Springtime for Henry*, Nancy Carroll té per company Otto Kruger. La posta en escena és de Frank Tuttle i els crítics la troben molt brillant a estones. Aquesta desigualtat ve d'haver volgut fer un film entre intel·lectual i popular, sense satisfer prou bé ni un desig ni l'altre.

Epitafi

Els departaments de propaganda de les cases editores no playen res, ja és sabut. Es gràcies a ells que entre certs aficionats al cinema circulen les absurditats més exagerades i les idioteses arriben a ésser la normalitat. Per això Will Rogers es té pensat aquest epitafi:

«Passant! No sóc pas jo el responsable de totes les rucades escrites sobre mi i la meua vida.»

Nous aparells de ràdio i de cinema

La prestigiosa firma Plató Teixidó presentà dos magnífics stands, instal·lats al Palau n.º 1. El stand n.º 373 era dedicat exclusivament a la famosa marca CLARION, la qual presenta 25 novíssims i originals models, figurant entre ells ràdio-fonos amb canviadors automàtics de discos, veritable meravella de la tècnica. Els aparells per a ones extracurtes i per a tota mena d'ones criden l'atenció dels aficionats per la seva superba presentació i funcionament singular. CLARION ha consolidat, en la nostra Fira de Mostres, la seva justa fama.

Al stand n.º 373 bis, la casa Plató Teixidó presentà les seves pròpies construccions FERM, i per la quantitat i qualitat d'articles exposats col·locà com sempre molt alt el prestigi de la nostra indústria. Cridà en alta manera l'atenció dels visitants una emissora FERM tipus 200 wats, de característiques idèntiques a les instal·lades a Girona, Lleida i Ceuta. En el mateix stand s'indicava que es troben en construcció les emissores de Ràdio Associació de Catalunya EAJ 15 i la de l'Ajuntament de Barcelona (Departament de Circulació), la qual cosa demostra que les emissores FERM competeixen en qualitat amb les estrangers de major anomenada.

Desvella l'interès dels cinematògrafistes una instal·lació completa de cinema sonor, que pel seu reduït volum i el seu preu econòmic posa el cinema sonor a l'abast de totes les empreses.

Els motors, continuà, trifàsics i monofàsics d'inducció i repulsió, extractors d'aire, interruptors, aparells de mesura, pick-ups i altres articles que figuraren en aquest stand (un dels millors de la Fira) foren presentats en forma impecable, la qual cosa motivà innumerable felicitacions a la casa expositora.

Un bon film color de rosa

Tot París parlava de *Little Women*. I hem anat a veure *Little Women*.

Potser mai no havíem trobat els cartells cinematogràfics tan farcits de films extrets d'obres literàries com durant la temporada que està a punt de morir. La llista és llarga i bigarrada: *La femme idéale*, de G. Oudard; *Diner à huit*, de Vicki Baum; *La rue sans nom*, de Marcel Aymé; *Le train de 8 h. 47*, de Courteline; *Le roi Pausole*; *L'homme invisible*; *Liliom* (nova versió, per Fritz Lang);

en el fons, deu ésser un tros de pa. Amy, un xic cap-verd, i la petita Beth, encara estudiant. L'amor arriba. Meg es casarà amb un galan minyó, fent el sord a les recriminacions de Jo, temerosa que el matrimoni les desuneixi. Un veí ric, gentil i tímid és rebutjat per Jo en declarar-li la seva passió per ella i el pobre noi seria ben malaurat si, més tard, no trobés un consol en l'estimació d'Amy. La pobra Beth mor amb aquell pòsit de melangia que duen els in-

fants predestinats a anar al cel amb poca feina. Jo acaba trobant-se sola a Nova York, lluitant per a fer conèixer les qualitats d'escriptora que porta dintre. A darrera hora també obtindrà la felicitat en conèixer l'anomenada i l'amor d'un company que, si bé és veritat que no fa un goig excessiu perquè és alemany i a més a més professor, val més o que no pesa.

Ara imagineu la dificultat que hi ha en manejar aquests elements tot alliberant-se de crear personatges ensucrats, d'aquells que, per reacció, us fan trobar interessant i simpàtic el pitjor bandarra. I imagineu, també, el risc que es corre, fugint d'aquest perill, de caure en el contrari component una caricatura burlesca tarada de suficiència. Per un nou miracle del tacte i del bon gust, *Little Women* evita igualment els dos esculls. Sense tenir res de complicats ni molt menys, els personatges irradien una vida amable i lleugera, hàbilment distanciat del cartó

Katharine Hepburn

Madame Bovary; *Sapho*; *Nana* i, segurament, d'altres que a hores d'ara ja hem oblidat, han passat o intentat passar del llibre a les bobines, de la tardor ençà. Ha estat per simple coincidència, per esgotament imaginatiu dels escenaristes o per prudència comercial de temps difícils aconsellant d'aprimar el risc operant sobre canemassos que ja hagin fet les seves proves en un altre camp?

Tant se val. Però si el motiu real fos aquest darrer, hauríem de dir tot seguit que és un motiu ben innocent. Escalonant els títols citats segons una jerarquia de mèrits exclusivament cinematogràfica, es faria una sèrie absolutament desaparellada amb la que obtindríem repetint l'operació regiments per la pauta del valor literari. En definitiva, tot depèn en primer lloc de les mans on va a parar la novel·la, drama o comèdia destinada a transmutar a la pantalla. El resultat pot oscil·lar des del rave integral que Marcel Pagnol —excel·lent comediógraf, mediocre cineasta darrerament emboscats sota el pseudònim de Roger Richebé— ha fabricat filant aquella launa monumental que és *Les Demi-solde* de D'Esparès, fins al film deliciós obtingut per George Cukor adaptant una simple novel·la blanca americana: *Little Women*.

No hem llegit mai aquesta novel·la de l'escriptora Louisa May Alcott. Sabem, no-més, que fou publicada fa més de seixanta-cinc anys, que ha estat traduïda al francès amb el títol de *Les quatre filles du docteur March* i que ha entredit profusament unes quantes generacions d'adolescents nordamericans. Algú digne de crèdit ens assegura que el llibre no té res de banal, afegint que Louisa M. Alcott és d'un valor estimable dintre la novel·lística rosa, com si diguéssim un Josep Maria Folch i Torres cosit a mà.

En tot cas, l'anècdota transposada té totes les característiques d'un gènere inconfusible. Som al Massachussets de 1864, en plena guerra de Successió. La família March, mig arruinada per les prodigalitats d'un pare que vol de totes passades l'alliberació dels esclaus i és metge a les files nordistes, viu entre privacions. Meg, Jo, Amy i Beth, les quatre noies de la casa, consolen alegrament llur mare i escampen pertot arreu eflusis de bellesa i de bondat. Meg es guanya la vida regint la casa d'una família amiga. Jo, la més valenta i decidida, fa companyia a una vella tia repatània que,

amb què es pasten els ninots primaris. L'atmosfera és convencional de cap a peu, postulant un món de caramel on tothom posseeix sentiments òptims i puríssims, però adquireix relleu i preu per la traça amb què és muntada i per la gràcia d'una poesia simple que des del primer instant aconsegueix captar-se la ingenua simpatia del públic més maliciós.

El film potser es fa un xic llarg per voler narrar massa incidents episòdics, la interpretació dels quals no és pas sempre de la mateixa qualitat. Algun discret cop de timbra al *scenário* l'hauria arrodonit considerablement. Així i tot, pot reclamar amb justícia un lloc d'honor en la campanya on han brillat produccions de la categoria d'*Enric VIII*, *L'home invisible*, *Sérénade à trois* i *Okraina*.

Discretament incorporat a la direcció cinematogràfica per *Dinner at eight*, amb *Little Women* George Cukor ha demostrat prou posseir la pasta d'un bon postor en escena.

Però, si no és un desagraït, ja cal que conservi una estima preciosa per Katharine Hepburn, col·laboradora insubstituïble del seu èxit encarnant el paper de Jo. Director i actriu repeteixen la bella sorpresa que ara fa un any originava *Liebelel*. Amb l'avantatge que Katharine Hepburn és una artista encara superior a Magda Schneider. No té res de la «noia macan». Però fa bonic, és intel·ligent, és expressiva, és graciosa i fina com poques se'n veuen. Reunint aquests dons magnífics, es comprèn que d'un salt s'hagi plantat al primer rengle del bo i millor que Hollywood compta actualment entre els actors dels dos sexes, amb o sense *appeal*.

ALBERT JUNYENT

París, juny.

III Fira del Dibuix

Passeig de Gràcia, entre
Plaça de Catalunya
i Corts Catalanes

PUBLIC CINEMA

Passeig de Gràcia, 57. — Telèfon 79681
De les 3 tarda a la 1 matinalda
SIENT UNA PESSETA

◆

CURIOSITATS MUNDIALS
Interessants reportatges Fox Movietone
EL RESTAURANT AMBULANT
Divertit dibuix sonor Territone

NOTICIARI FOX SONOR
Notícies d'Espanya.

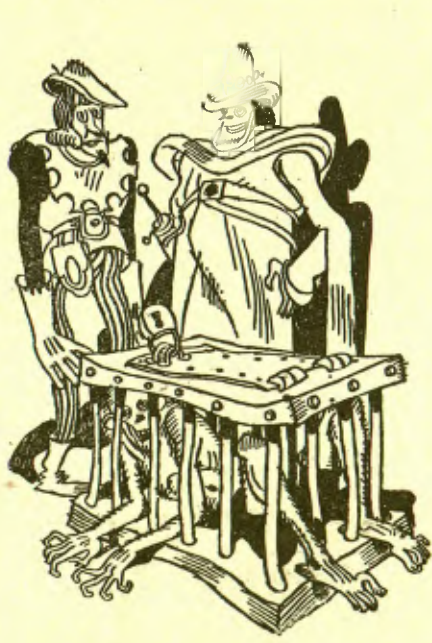
NOTICIARI FOX SONOR
Internacional

A L'ENTORN DE L'ACROPOLIS
Càlida Màgica de Movietone

—Per què t'has comprat tots aquests ma-
llots tan cars si el metge t'ha prohibit els
banys de mar?
—Però no m'ha prohibit pas portar ma-
llot!

(Ric et Rac, París)

JUSTICIA MEDIEVAL

—Què ha fet?
—No ho sabem. No ha volgut confessar
de cap manera!

(Ric et Rac, París)

La vida d'Olga
Les realitats de l'amor sexual,
amb totes les decepcions i
les profundes amargures
que produeix y mitja la
crystal·lització de l'amor
conjugat, pregonament
humà.

Peikea

idols i homes, paga-
nisme i passió, danses i
cànctics dins l'halo d'un
lunys i misterios exotisme.

Són els volums III i IV de la "Col·lecció Balagué". Bellament relligats
a pessetes 4. En totes les llibreries, quioscos i carrer de Muntaner, 42

EL TEATRE

Possibilitat d'un music-hall

II

En ésser enderrocat l'Eldorado, el music-hall d'atraccions, que a aquell teatre i al Principal Palace havia conegut dies de gran esplendor, pot dir-se que va desaparèixer de Barcelona. Aïlladament, n'hem admirat després repetides i magnífiques manifestacions, de vegades excepcionals; cal, només, recordar els noms de Grock, de Maria Valente, de Roland Dorsay, de Louis Douglas, de Joe Jackson, de Marie Dubas, de la mateixa Argentina. Però Aquests números no els hem vist coronant un programa, ni formaren part mai d'un pla artístic que un empresari hagués traçat per endavant. En matèria artística, la majoria dels nostres empresaris de music-hall viuen al dia, igual que en l'ordre econòmic, i quan donen alguna atracció d'aquestes, compten que gairebé sempre és perquè els ha caigut del cel.

Es refugià encara algun temps, el music-hall d'atraccions, en les revistes d'espectacle. Sempre era un consol. Els Kerva trobaren, així, acollida al Nou; Harry Mills, al Còmic, i Lydia Johnson, al Fivoli. Algunes d'aqueixes revistes arribaren a constituir a casa nostra el music-hall per excel·lència. Però vingueren els autors madrilenys, de lletra i de música, i ens ho tiraren tot a rodar. Hem fet marxa enrera. La xavacana, quan no la pornografia, i el mal gust han envaït els nostres escenaris de revista. A Barcelona, el music-hall té ara com a últim refugi, per a les seves aparicions esporàdiques, el circ i el café-concert. El circ pot molt bé presentar un número com el de les tres Dorvils. El café-concert ens ofereix, de tant en tant, una Nati Morales o una Eloisa Albeniz.

La manca d'un music-hall veritable ha estat, potser, una de les causes que, confonent els termes, fos aplicable també a la denominació de music-hall, per extensió, al café-concert, i que aquest, en els seus programes, doni sovint atraccions que escaurien millor a una escena de music-hall. La con-

fusió, però, no s'ha produït ni es produirà mai del tot. Per què? Perquè, com deia la setmana passada, l'organització i el sistema de funcionament d'aquests espectacles mal anomenats de music-hall, resten de café-concert. L'empresari acostuma a tenir ànima de florista, i per damunt la qualitat d'una artista i el resultat de públic que n'hagi de treure, calcula la seva capacitat a fer despatar botellitas o la seva resistència a beure cock-tails de deu pessetes. Un bon music-

Yvonne George

hall, per a molts dels nostres empresaris, ha de comptar amb llotges, el més íntimes que sigui possible. La llotja és més important que l'escena.

Es clar que, atesa l'escassa cabuda dels nostres cafès-concerts, no és possible «defensar-se» d'altra manera. Així, almenys, ho confessen els que els regeixen. Haurien de començar, per tenir raó, per provar d'orientar llurs espectacles cap a nous viaranyos. A l'escenari, per a treballar, artistes; al cabaret o al foyer, per a beure, entrenadores. A l'escenari, en lloc de trenta dones sense pena ni glòria, vuit o deu artistes de talent, amb un número final, naturalment, que completés el programa. Aleshores, la paraula music-hall, tot i tractant-se d'un café-concert, seria tolerada. Números com el de Mayol, com el de Nitta-Jo, com el de Saint-Granier, com el de la malaguanada Yvonne George, com el de Lucienne Boyer són, sense discussió, de music-hall, encara que procedents del café-concert. Però jo preferiria veure Saint-Granier o escoltar Lucienne Boyer més aviat a l'Eden-Concert que al Tivoli. I estic segur que a l'Eden-Concert no hauria trobat Yvonne George la indiferència amb què va rebre-la el públic de l'Eldorado.

JOAN TOMAS

Teatre català subvencionat

Quan escrivim aquestes ratlles, no sabem fins a quin punt serà mantingut l'acord provisional de la Comissió encarregada de concedir la subvenció de 80.000 pessetes a una empresa, per a la pròxima temporada de teatre català. En principi, els senyors que componien la nombrosa comissió — massa nombrosa — es decidiren subvencionar l'empresa Aluges-Nicolau. Després s'ha dit que potser hom es decidiria per partir la subvenció entre l'esmentada empresa i el senyor Burges.

Aquestes són les notícies, més ben dit, els rumors; ignorem si responen a la realitat dels fets.

Com que, al cap i a la fi, es tracta de 80.000 pessetes, l'afer de la subvenció ha provocat un notable enrenou en el generalment endormiscat món del teatre. Es comprèn. El que ja no es comprèn tant, és el criteri que va presidir la tria de les persones que havien de concedir la subvenció. No ens referim concretament a ningú. Entre aquestes persones hi tenim estimats amics nostres, i els que no són amics, ens mereixen totes les consideracions. Quedi, doncs, ben clar que no alludim personalment a ningú. L'únic que trobem equivocacat és el criteri amb què fou feta la tria.

En la comissió hi trobem els noms de deu autors dramàtics, consagrats o inèdits. Doncs bé: nosaltres creiem que no n'hi havia d'haver cap. L'autor, tant si compta amb totes les facilitats per estrenar, com si compta amb molt poques, és el menys indicat per dir a qui s'han de concedir 80.000 pessetes per a fer teatre.

Vulguis o no, l'autor està lligat per una sèrie d'interessos que li priven de jutjar amb plena imparcialitat la conveniència de subvencionar una o altra empresa. Per raons d'amistat, de conveniència, o d'aquestes terribles simpaties i antipaties que es crien en l'atmosfera carregada dels escenaris, l'autor es desempallegarà difícilment dels compromisos d'ordre moral o material que faran decantar el seu vot cap a una o altra banda, passant pel damunt de la missió justiciera que li ha estat encomanada.

Deu autors en actuï són els menys indicats per a concedir una subvenció de teatre, per la mateixa raó que ho serien deu pintors o deu músics si es tractés d'una subvenció de pintura o de música.

Sembla que al debat de les deliberacions, la Comissió va tractar seriosament de declarar desert el concurs.

Per què?

Suposem que seria perquè cap de les empreses que hi concorrien no oferia les garanties suficients a què aspirava la comissió. Sortosament, aquesta actitud, que hauria constituït un greu error, fou superada de seguida.

Hauria constituït un greu error, perquè cal no confondre les magnífiques i generoses il·lusions que hom es pot fer sobre el teatre català i l'estat real del mateix teatre català.

Jo no sé quins projectes presentaven les empreses que acudien al concurs; se m'ha dit, només, que una d'elles prometia un cicle de gran teatre, que anava des de la tragèdia grega fins a Bernard Shaw, passant per una obra de teatre hindú.

Aquests propòsits, meritisssims per a ésser exposats en una brillant conferència a l'Ateneu Enciclopèdic Popular, no tenen res a veure, ens sembla, amb els propòsits que animaven les corporacions públiques en concedir una subvenció. Aquí es tracta — o almenys s'hauria de tractar — de fer una temporada de teatre normal. I en dir teatre normal, volem dir teatre digne i d'una forçosa qualitat literària, però volem dir també teatre per al públic, per al més gran públic possible.

El dia que tinguem un teatre que satisfaci plenament els gustos de l'espectador mitjà, podrem començar a pensar a fer un teatre d'art, un teatre d'experiments, un teatre revolucionari. Altrament, seria funestíssim invitar els joves autors a emprendre-se les pels camins de la més noble i ambiciosa extravagància, quan encara tenim per fer el teatre mitjà, el teatre que, per entendre'ns, en diem de bulevard, que és, ni més ni menys, la pedra angular de l'edifici del teatre nacional. Quan tinguem a Catalunya, guardant totes les distàncies, l'equivalència del que són, per exemple, a França, un Bourdet, un Achard, un Pagnol, un Jeanson, un Deval, un Guitry, un Bernstein, un Savoir, serà hora de poder exigir també l'equivalència d'un Jean Cocteau, d'un Jean-Jacques Bernard, d'un Lenormand, d'un Crommelynck.

Mentrestant, tot el que sigui voler començar la casa per la teulada, no serà altra cosa que demanar peres a l'om o, més clar, diners a la Generalitat.

Aquest famós cicle de teatre ens ha frapat particularment la imaginació perquè, ell i la idea que l'informa, representen als nostres ulls i simbolitzen el fals refinament, la falsa intel·lectualitat, el fals bon gust que han volgut imposar a Catalunya figures i prestigis adulterats. Aquesta mentalitat que, per cercar un exemple viu, direm que resumeix i il·lumina la grotesca figura de la senyora Aurea de Sarrà enmig del seu clan, ha d'ésser foragitada a fum de sabatots de tots els medis on la dignitat literària del país jugui algun paper.

I per acabar, no serà de més recordar que la subvenció de 80.000 pessetes se la mereix, en primer terme, l'empresari que asseguri, seriosament, tenir els millors actors, el millor director i el millor teatre, i es demostrï que els tingui.

I tampoc serà inútil recordar que el millor teatre, salvant unes condicions prèvies de confort, és sempre aquell on s'hi dona un espectacle que interessa al públic.

JOSEP MARIA PLANES

Sota la llum dels reflectors

MINUTO

Quan algun artista anuncia es posa malalt o quan tots els intermediaris fan bolos i l'empresa no en troba enlloc ni regalats, actua al Circ Barcelonès Minuto, enciclopèdic. Aquests dies hi ha treballat amb l'Onofroff, del qual parlarem més avall. Minuto — ens sembla que és italià — es presenta amb frac, copalta i una capa fins als peus. Fa pensar en aquell Comte Drà-

una època que enyorem intensament. I tot això sempre s'agraeix profundament.

EL GRAN FARSANT

Existeix una mena de folia col·lectiva que empeny el gros públic, suggestionat segurament per una publicitat abundant, a idolatrar amb deliri les pitjors mediocritats. Per exemple, el públic de Novetats riu rabiosament, el més petit gest, encara que no tingui cap gràcia, d'Antoni Palacios, un tenor còmic dolentíssim. I el del Barcelonès reacciona de la mateixa manera davant la primera paraula que pronuncia aquella piltrafa mema que es diu Ramper. Com el del Poliorama riu histèricament així que s'aixeca el teló quan representen una obra de l'esgotat Muñoz Seca. Només a una suggestió col·lectiva com aquesta es pot atribuir l'èxit d'Onofroff. No el descobrirem. Segurament no hi ha un barceloní que no el conegui. Però aprofitem la seva recent actuació al Barcelonès per a dedicar-ne quatre de fresques al seu cinisme. I apremem-nos a dir que sembla mentida que aquest Gran Farsant hagi arribat on ha arribat enredant la gent, fent el que fa, que no fa res. Absolutament res. I aquesta anomalia fa cinquanta anys que dura.

El teatre estava ple. Encara? Encara! Després d'un bon moment inacabable i pseudo-científic, que si no fos d'ell tothom hauria xiulat, va demanar que pugessin alguns espectadors. Tres minuts de silenci. I de les darreres files es precipiten deu galifardeus descamisats, que no cal ésser gaire viu per endevinar que són comparses pagats. Però heus ací que tres joves de la

Bon music-hall: Desha, de la parella Desha & Myro

culat tan bo que interpretava l'impagable Carlos Villarias. I, davant una indumentària tan fúnebre, sembla talment que, com exclamava el Comte Dràcula quan baixava les escales sense fi, el canelobre a la mà, els ulls en blanc i submergit dins tot de xiscales de dona, lladrucs de gos i rogalls agònics, sembla talment que Minuto, aparentment sorprès per l'estrepit dels aplaudiments de la claque, que subratllen la seva aparició, hagi d'exclamar també amb la veu d'ultratomba: *Son los hijos de la noche. ¡Qué canto tan armonioso tienen!* Trenta o quaranta anys de rodar pels escenaris polsosos de teatres de cinquè ordre han fet néixer a la cara de Minuto tres somriures mecànics, sempre iguals, inexpressius com els d'una màscara de cera, que ell col·loca sempre en el mateix moment i amb un automatisme perfectament sobrealista. El de sortida, amarat de simpatia comunicativa; aquell, inefable, amb el qual amenitza tot el seu treball, i el que clou tots els seus números: un pam de boca triomfalment oberta, amb aquella íntima satisfacció de l'home que acaba de fer una mediocritat sense que el públic el bufés.

Aquests tres somriures tenen una cosa de comú: el dramatisme colpidor del derrotat, la tragèdia terrible de l'individu que ha de fer els mil equilibris per a poder menjar. Minuto diu uns xistosos de Blanco y Negro d'abans de la guerra amb la suegra per protagonista. Toca menys que discretament el xilofon. Cap interès. Només l'encís de la cosa anacrònica. Però fa unes imitacions de directors d'orquestra del segle passat dignes de comentari.

Aquestes imitacions, afeccionades per Frègoli i caigudes temps ha en desuetud, Minuto les ressuscita amb una gràcia extraordinària, un gran caràcter i un perfum d'època considerable. És la seva època i la sent. Minuto treu uns bigodis i unes patilles postissos i sublims, que ha d'haver adquirit en alguna subhasta de sastreria de gran teatre d'òpera vuitcentista. Imita el compositor Charles Lecocq dirigit la seva obra mestra, *La filla de madame Angot*. El Barcelonès s'estremia en recordar amb nostàlgia que quan era jove la mateixa obra es representava en el seu escenari davant un públic de gomosos o pisaverdes molt més distingit que el d'ara. Minuto imita també el músic austríac Franz de Suppé, i el famós Offenbach, i un director de banda angles dirigint la marxa d'*Aida*.

Tot això, dotat d'un poder de suggestió enorme, ens ha rejeunat i ens ha transportat a la nostra adolescència quan a casa ens portaven al Liceu i només sentíem parlar, sopant, de la romana *O paradiso!* de *L'Africana* o del *racconto* del primer acte de *La Bohème*. Tot això ens ha transportat a

DESPRÉS DE L'ÈXIT DE FLORELLE

Joan Tomàs ha aprofitat l'èxit extraordinari de l'extraordinària Florelle per a tractar aquí, amb la seva clariïdada acostumada, el tema de la possibilitat d'un music-hall a Barcelona. Andreu A. Artis també n'ha parlat des de *L'Opinió*. Encoratjat per aquest èxit de Florelle, es diu que l'Excelsior pensa presentar la pròxima temporada diverses atraccions internacionals. Molt bé. Però caldria modificar el complement de programa. Car mentre els nostres empresaris confonguin llastimosament el music-hall d'atraccions amb la desfilada inaguantable de vint o trenta dones, no hi ha absolutament res a fer. Ja ho ha dit justament Joan Tomàs. A l'Excelsior, Florelle anava precedida d'una sèrie d'artistes vistes i revistes als cànecers del Paral·lel. Aquestes noies actuaven dues vegades. Això, a l'Apolo o al Moulin, només ho fan quan falten dones. I això, tan saborós en el seu ambient, és insuperable en un veritable music-hall. Aquesta desfilada monòtona de xicotetes és l'anti-music-hall. Music-hall és, essencialment, diversitat; és allò que ens ofereix l'enyorat Bayés al Principal. El trio Bel-Air, els Boganny, Chester Kingston, Fortunello i Cirinello, Yvonne George, Oy-Ra, Tré-ki, Misguett et Maxly, Mado Minty, la Mistinguett, Van Duren, Edmonde Guy, Chevalier, Mayo... I tot això, naturalment, no té res a veure amb la desfilada inacabable de dones més o menys boniques. Que els nostres empresaris en prenguin nota.

SEBASTIÀ GASCH

Aneu al Circ Frediani

La coneguda família Frediani, amb el seu circ ambulat, serà demà a Vilafranca del Penedès.

Ha corregut ja, aquesta temporada, una bona part de les encontrades lleidatanes, unes quantes poblacions de l'Alt Llobregat i unes quantes més de la comarca d'Igualada, i a tot arreu ha trobat l'acollida generosa que el nostres públics saben tributar als artistes que fan de l'art una religió, a la qual es consagren exclusivament, i que, com els Frediani, conserven a través dels anys, i d'una banda a altra de Catalunya, un espectacle tan tradicional, tan pur, tan emocionant i alhora tan alegre com el circ.

Hem d'esperar que en els llocs que visitaran encara aquest estiu els Frediani, continuaran rebent les mateixes mostres de simpatia de què fins ara han estat objecte. Els amics de MIRADOR poden contribuir-hi molt. Siguin aquestes ratlles, per a ells, una recomanació sincera.

—A mi cap dona m'ha fet tornar ximple.

—Doncs, qui ha estat?

(Vart Hem, Estocolm)

LA MEDICINA CATALANA

PORTANTVEU DE L'OCCITANIA MÈDICA

ÉS, DOCTOR, LA VOSTRA REVISTA

EL NÚMERO DE JUNY ÉSMONOGRÀFIC I DEDICAT A
HEREDOLUES

Exit en la mida
Corbates innarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Teléfono 11655

CAMISERIA
FITO
BARCELONA

LE LLETRE

ELS LLIBRES

Xavier Benguerel, *La vida d'Olga* (Colecció Balagué). — Ignasi Agustí, *Diagonal* (Impremta Altés)

Fa molt poques setmanes que jo parlava, damunt d'aquestes planes, d'una novel·la de Xavier Benguerel. Amb poc dies de diferència, ell publicava un segon llibre, i establí, gairebé, un rècord en aquests moments de depressió literària. Cal admirar l'autor d'*El teu secret* pel seu heroisme de novel·lista i desitjar que això sigui la revelació d'una vocació incoercible de creador de ficció, en el sentit que empenen el mot els anglesos.

Xavier Benguerel

La vida d'Olga fa un so totalment diferent al de les seves novel·les anteriors de Benguerel. En aquest llibre el novel·lista ha abandonat els seus adolescents apassionats i la narració en primera persona i ha volgut fer una novel·la conjugal, si el qualificatiu és permès. La deu extraordinària de conflictes dramàtics més o menys sorollosos que és la vida matrimonial, en la qual els francesos i anglesos han poat tantes inspiracions, fins a fer-ne gairebé la base d'un vast sector de novel·les, ha temptat aquesta vegada Xavier Benguerel. El tema és molt poc explotat en la literatura catalana, potser pel fet de la general sordidesa de la nostra vida social i per una mena de pudor col·lectiu, però ha donat ja, almenys, dues bones novel·les com *L'amor retrobat*, de Carles Capdevila, i el *Rubèn*, de Jeroni Moragues. Segurament, però, la manipulació d'aquestes coses deu necessitar una experiència considerable o una penetració psicològica exemplar, i per això el conflicte que s'imagina Benguerel en *La vida d'Olga* no acaba de justificar-se prou perfectament, i sobretot de la banda de la muller. Un home jove, després d'un quant temps de matrimoni infecund amb una noia tanma-

teix deliciosa exteriorment i molt ben proveïda de dots interiors, si hem de creure l'autor, ordeix un idilli amb una dona que l'atzar l'ha dut a protegir. La tendresa d'aquesta segona muller clandestina, la prometença que ben aviat li fa d'un fill, lliquen Octavi en aquesta llar il·legítima mentre l'allunyen de la seva esposa legal. L'amant mor en el part i l'home resta amb el fill i amb el dolor. Però aleshores, com és natural, torna vers la seva muller, pel camí de la gelosia, primer, i després pel de la tendresa. La represa del lligam conjugal és refermada, al capdavant, per l'adopció de l'infant il·legítim per la muller. Aquesta simple història és contada d'una manera molt llisa, sense anècdotes accessòries ni figures secundàries, i el que emplenaria aquesta part exterior, gairebé inevitable en una novel·la, és curullat amb llargues planes de psicologia i amb freqüents intervencions del lirisme, que el bon poeta que és Benguerel aconsegueix en molts moments d'enlairar i embellir.

Però tot i que el llibre faci de bon llegir, gràcies al bell estil de l'autor (l'última només que una puntuació absurda, plagada de comes esgarriacries, el perjudiqui), sempre tenni la sensació d'acabar-vos amb unes idees i uns sentiments que el novel·lista crea de la seva imaginació, i que no han passat pel sedàs de la realitat i de la veritat psicològica. És una sensació indefinible, que hom no sap sobre què basar, però que no us deixa al llarg de les belles planes en les quals Xavier Benguerel ens ha contat aquesta exemplar història conjugal.

La primera novel·la d'Ignasi Agustí, en canvi, suscita de nou un tema del qual gairebé ha abusat la novel·la catalana, i que potser l'aparició recentíssima dels *Camins de França*, de Puig i Ferrer, amb la seva sinceritat ultrancera, deixarà ja superat per sempre, que és el desvetllar sexual dels adolescents, amb les seves angoixes i els seus remordiments, entre el turment de la carn encesa i els temors d'ultratomba. Aquest conflicte, que en els col·legis de jesuïtes deu ésser més agut encara, a judicar per la molta literatura que ha produït, com aquell A. M. D. G., de Pérez de Ayala, ha inspirat a Ignasi Agustí unes pàgines molt subjectives, escrites amb un accent molt original i que, com escau a un autor jove, són d'un pessimisme desesperat. Si hem de creure les insinuacions no gaire clares del llibre, l'adolescència seria una edat tenebrosa, obsessionada pel sexe, i els minyons i les noies de quinze anys són perversos d'una imaginació i una audàcia escruixidores. La innocència és molt lluny d'aquests noies que viuen únicament sota el signe de la masturbació, i aquesta preocupació, i la volguda incoherència del llibre, li fan perdre bona part de la intensitat que hauria pogut tenir.

Hi ha capítols plens d'una poesia amable, tals algun diàleg amb Anna, o aquell segon capítol, ple de reticències i de sobretentesos, de la conversa amb la mare. Però al costat d'aquests n'hi ha d'altres en els quals l'autor juga amb una simultaneïtat de sensacions i de paraules que només té la virtut de desorientar el lector. Joan, el protagonista, en el penúltim capítol enceta la sexualitat normal, amb el trasbals corresponent i tantes vegades descrit. Però què volen dir les darreres planes, escrites en un monòleg absolutament incoherent i amb un paràgraf, sobretot, que produeix per força un efecte grotesc? És el suïcidi del protagonista? És un desvarieig d'aquella «nit horrible» que segueix la iniciació sexual? Com que crec que una novel·la no pot ésser un enigma proposat als lectors i entenc indispensable l'existència d'un argument i d'un desenrotllament lògic i articulats, i com que per altra banda tinc confiança en el talent d'Ignasi Agustí, penso que caldrà considerar aquest llibre de 77 pàgines ben espaiades com un assaig d'obres més importants i com una manera de treure's del damunt una preocupació que, per qui la pateix, deu tenir la força d'una cosa molt transcendental.

RAFAEL TASIS I MARCA

CONFERÈNCIA DE F. PUJOLS

Història del "Papitu"

Mentre estava obert a les Galeries Syra el Saló d'Humoristes, hi pronuncià una conferència Francesc Pujols, humorista una mica retirat ja d'aquesta activitat per a dedicar-se a estudis més seriosos que l'han conduït, com els nostres lectors saben més que ningú, a fundar, com qui no diu res, una religió.

El nostre gran heresiarca, en la seva conferència del 8 del corrent, explicà la història d'un setmanari humorístic, el *Papitu*, a un auditori en el qual hi havia molts que no la sabien i d'altres que en un moment o altre havien estat actors d'aquesta història. A aquests darrers, Pujols els féu reviu una època i uns fets que fan el seu pes en la història de la literatura i de l'art de Catalunya; als primers, els revelà la importància renovadora d'un setmanari que avui, a un quart de segle de distància, es troba molt lluny d'ésser el que fou en els seus primers anys.

Francesc Pujols, un dels principals actors d'aquells primers anys del *Papitu*, només d'ells parlà. El *Papitu* fou fundat pel gran Apa i batejat per Miquel Utrillo. «F...li *Papitu*», va dir aquest, present a una discussió sobre el bateig del projecte. I així, a les darreries de 1908, sortí al món barceloní un setmanari humorístic que, començant per la seva presentació tipogràfica i acabant per l'esperit que l'informava, era alguna cosa de nou i àdhuc de revolucionari.

A més a més de l'Apa, ja esmentat, comptà entre els seus dibuixants una colla de pintors que no havien pensat mai dibuixar en un setmanari humorístic, com Canals, Colom, Humbert, Aragay, Pidelasserra, i alguns dels quals — fora de la temptativa de *Picador* — ja no havien de tornar a dibuixar més. D'algun, com Remigi (pseudònim del Dr. Dargallo), es pot dir que, abandonat el *Papitu*, ja no féu sinó algun dibuix escadusser en la *Revista Nova*.

El nostre gran Isidre Nonell també formà part de la primitiva redacció del *Papitu*. I sobretot, en les pàgines d'aquest setmanari es féu dibuixant, es pot dir, el gran autor de *La Catalunya pintoresca*, Xavier Nogués. El bo del cas és, com explicà Pujols, que quan Nogués es presentà per primera vegada al *Papitu* amb un dibuix, l'Apa l'hi refusà, tot dient-li, però, que fes alguna altra cosa i que ja veurien. I, com tothom sap, Nogués, sota el seu pseudònim de Babel, fou un del més apreciats col·laboradors d'aquella casa.

Un altre nom que es troba en la col·lecció del primitiu *Papitu*, és el de Josep Maria Junoy, al peu d'uns dibuixos que no fan pensar en l'evolució ideològica per què després havia de passar aquest gran amic, autor d'aquell *Gynermer* que és el millor cal·ligrama del món.

Dues seccions molt interessants d'aquell *Papitu*, foren *L'humor dels avis* i *L'humor estranger*, antologia copiosa d'un gran valor d'informació que donà molts grans noms a conèixer.

Si els oients de la conferència d'En Pujols esperaven, posen per cas, sentir sonar els noms de Màrius Aguilar, Amichatis i Manuel Fontdevila com a formant part, com a directors o redactors, del *Papitu*, poc devien esperar-se que en igual concepte sonessin els de Josep Carner i de Xènius.

I cal també esmentar el nom de Ramon Raventós, finíssim humorista, gairebé desconegut de les generacions actuals, autor d'aquell conte, aparegut a la *Revista Nova* i, en castellà, a *Espana*, d'el centaure *Picador*, que segons Picasso és el conte millor del món. (La idea del centaure picador i la de la sirena bacallanera — no desenvolupada per Raventós ni per ningú — són de Joaquim Borralleras.) Hem sentit dir que Lluís Plandiura té la intenció de recollir en volum els escrits de Ramon Raventós. Avui fos i demà festa.

El *Papitu*, de periòdic simplement humorístic, passà a adquirir color polític, militant en aquella Esquerra Catalana que havia de morir a Sant Gervasi, en braços del lerrouxisme. El *Papitu* també estigué a punt de morir, i aleshores, el que n'era propietari en aquells moments, escoltà el consell de Pujols per a intentar de salvar-lo: «Fem-lo verd», i en verd es convertí, «tan verd que ja era vegetal», digué el conferenciant. Pujols, Moraguetes i el pintor Labarta es feien, gairebé sols, el setmanari, a base de tots aquells equívocs la significació obscena dels quals no es troba en els diccionaris. Al cap d'un temps, era tanta la col·laboració espontània, que En Pujols, que al principi es llegia la correspondència i triava el que podia haver-hi d'aprofitable, darrerament ja donava les cartes directament a les caixes, i així de tant en tant, fins que el propietari es va alarmar, algun lector protestava: «Aquest conte ja l'han publicat tres vegades...»

I, per fi, Pujols deixà del tot el *Papitu*, després d'haver estat el més constant dels que l'iniciaren, i haver persistit a través de canvis d'amo, d'administrador i d'orientació.

Uns diners ben gastats ho seran comprant a la FIRA DEL DIBUIX

GUTENBERG, S. A.

Fàbrica de maquinària per a les Arts Gràfiques

Agullers, 1 i Via Laietana, 4
Tel. 15524 - BARCELONA

Llegendes de Guatemala

La nostra època no sent ja solament la curiositat de l'home individual, el coneixement del qual semblen haver esgotat les edats clàssiques, sinó de les civilitzacions i de les filosofies, de les místiques i de les formes d'art i de poesia que manifesten els matisos col·lectius de l'home. Sembla que hàgim passat l'estadi històric i l'estadi psicològic d'aquesta part del coneixement i ja no és en el temps i en l'intel·ligible (almenys dintre els marcs de la cronologia i el domini de la raó) que opera vigorosament la nostra investigació. Ja no és per tal d'establir una successió de fets, ni extreure'n regles de vida individual i social, que ens sentim curiosos

tèntics, populars, que combinarà entre ells, que abillará (en aquest llibre) amb literatura, però que conserven el sabor profund de l'amalgama guatemalteca. Per tal d'obtenir-los, es dirigeix a Don Chepe i a la Niña Tina, dos golluts del poble, que són bruixots i només s'expressen amb paràboles. Els amanseix servint-se del mateix llenguatge que ells. Els conta la seva vida en forma simbòlica i poètica, i ja els té seduïts. És la història de Pell d'Or (el ladino groc llimona), la seva sortida de la ciutat (que és també la del moment present); el seu romiatge pel bosc dels avantpassats (on ha començat tota vida) i pel bosc de les seves sensacions; la

seva consagració com a príncep, a la moda maia — quan els quatre camins de la vida, el roig, el verd, el blanc i el negre, es canviaren en serps per a cobrir-lo (com es cobria l'antecap amb terres de quatre colors, per a consagrar-lo). Els conta la seva metamorfosi en Serp Emplomada, després el seu arrelament al bosc, com un arbre, per «la seva agonia sexual». S'havia endinsat pel bosc quan era criatura, hi ha passat el temps de la seva joventut, figurat per les danses, les al·lucinacions exaltants o folles i els perills simbòlics que explica, i després, envellit, torna ara al poble per a conèixer la seva pàtria i demana llegendes. Els bruixots, entusiasmat, consenten de contar-n'hi.

Es la *Llegenda del Volcà*, que recorda les immigracions primitives. «Sis homes poblaren el País dels Arbres (el país maia), tres que venien pel vent i tres que venien per l'aigua.» I un d'ells fou anomenat per un ocell inspirat per l'esperit de la muntanya, i quan els seus companys hagueren mort sota l'erupció, fundà «un poble de cent casetes al voltant d'un temple».

Es la *Llegenda del Cadejo*, que «s'enduu les noies de llargues trenes i nua les crines dels cavalls». El record de la demologia índia es confon amb la concepció cristiana del dimoni en aquesta història de la temptació d'una noia pel «senyor de llargues pestanyes» que cada divendres anava al convent a cercar els pans d'hòstia i repartir-los a les parròquies.

Es la *La Tatuana*, o el *Mestre Ametller de la barba florida*, arbre-déu fet home de la mitologia maia, que castiga l'avarícia, recompensa l'amor i salva de la foguera de la Inquisició la que ell ha escollit fent-la invisible gràcies a un tatuatge en forma de barca que és el talismà de l'evasió.

Es el *Sombrenor*, el barret del diable, nascut de la metamorfosi d'una piloteta de goma jugant amb la qual un sant monjo va estar a punt de perdre l'ànima.

I després, és la *Llegenda del tresor del País Florit*, que simbolitza la fi de la nació maia sota la invasió espanyola. Però el Volcà, l'Avi de l'Aigua, per tal d'amagar als conquistadors el tresor d'aquest poble, vomita un altre volcà, la Muntanya d'Or, sota la qual es creu encara, a les ribes del llac d'Atitlan, que reposen riqueses fabuloses.

Així es barregen, al grat d'un escriptor que és un gran poeta, les cosmogonies índies als records de la conquesta i a les faules influïdes pel catolicisme.

El ladino (que sens dubte, com tots els seus compatriotes, deu tenir un bon raig de sang índia a les venes) ha retrobat en la seva imaginació ancestral, ha magnificat sota la inspiració del seu art i restituit, en el pla espiritual, als descendents dels vells maies, el pobre tresor material del País Florit.

Misteri de les races, que semblaven desaparegudes i el sentit poètic de les quals reneix en l'estranger assimilat, al cap dels segles. Misteri de l'esperit i del cor humà, que, en el civilitzat del nostre temps, sofreix l'atracció inenervable de les formes de sensibilitat més antigues de la seva raça.

Misteri de les civilitzacions que no s'esglaonen per a formar un progrés continu, sinó que arriben, cada una, a una mena de perfecció, cada vegada aturada a un grau diferent, abans d'ésser destruïda per una barbarie que, a la seva vegada, fundarà una civilització nova.

Es el vertigen d'unes meditacions així el que suscita el llibre de Miguel Angel Asturias i l'admirable traducció de Francis de Miomandre l'acompanya de les músiques fetilleres de la llengua.

Un Premi Goncourt, Henri Fauconnier, ha escrit en el pròleg d'un llibre recent: «En un món en què tot no seria a l'invreix el govern del món pertanyeria als poetes, car són els homes més lúcids. Sota les aparències i les convencions que ens aorben, només ells veuen la realitat en tota la seva riquesa, la seva profunditat, la seva instabilitat.» Tot esperant, proposo de remetre a llur intenció el problema de les races, que és, en el fons, el de l'harmonia universal per la simpatia, l'acord profund de les mitologies i dels somnis sota les formes diverses de la sensibilitat humana i de la beutat.

PIERRE-JEAN ROUDIN

(1) Miguel Angel Asturias, *Légendes du Guatemala*; traducció francesa de Francis de Miomandre, carta-prefaci de Paul Valéry i il·lustracions tretes d'antics dibuixos maies. Editions des Cahiers du Sud, Marsella.

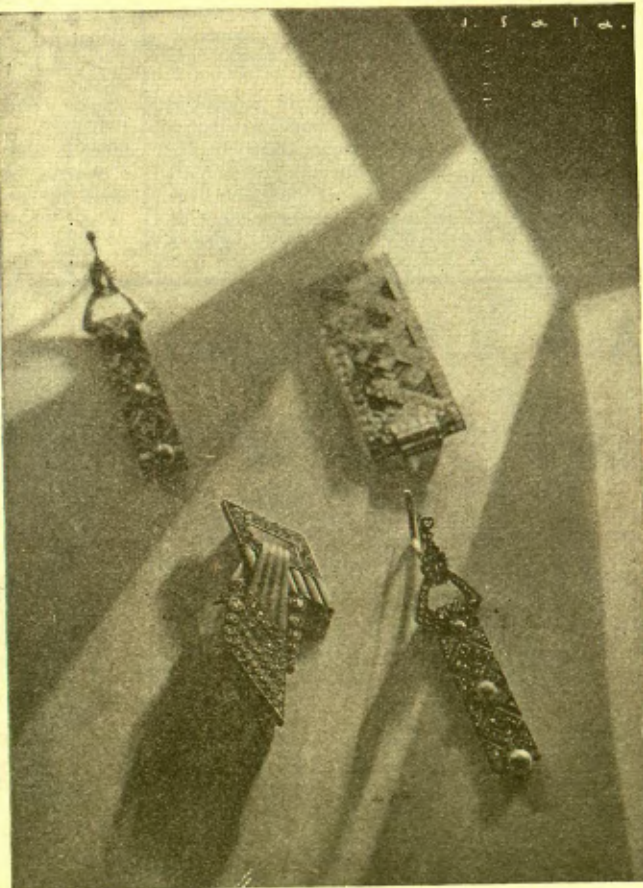
LENDING ANGLICAN LIBRARY
FONTANELLA, 10

J. ROCA
JOIER

Passeig de Gràcia, 18

us ofereix

al costat de la joia de gran preu el joier discret de gran to i d'execució impecable

LES ARTS I ELS ARTISTES

Les exposicions

Saló de Montjuïc

La pintora Carme Cortès ha portat al Saló una tela acabada de conèixer fa quinze dies i de la qual ens ocuparem al seu moment.

Sant Joan, de R. Cortès, és de les teles destinades al segon terme.

Amb Antoni Costa arribem a un nucli pictòric interessant, dels que concedeix amb bastanta profusió el Saló de Montjuïc. Aquest autor pertany a l'espècie artística

és un lloc important, i del tot merescut.

La *Natura morta* exposada per Montserrat Fargas sobta per la seva resolució. És una obra prou significativa de possibilitats per a deixar-la en silenci.

Preferim el pintor Alfred Figueras en les libidinositats vegetals exposades en altres salons. Ara, al costat de dues teles interessants, exposa un nu francament dèbil, mancat d'importància artística.

La foscor macilent amb la qual es debat la pintura de P. Flores posa en relleu molta

III FIRA DEL DIBUIX

Installada amb un espai més desembarassat, la III Fira del Dibuix ha obert les seves portes, si així es pot dir, continuant d'aquesta manera una tradició que tot just entra ara en el seu tercer any, però que és de creure i de desitjar que, tal com s'ha esdevingut amb la Diada del Llibre, arrel·lari i quedarà incorporada al calendari barceloní.

En aquest seu tercer any, la Fira del Dibuix ha estat objecte d'algunes modificacions en la seva organització, aconsellades per l'experiència. La més important i que apareix de seguida a la vista del públic, és que hi ha hagut una tria més rigorosa dels originals que són en venda, de manera que d'un deu mil dibuixos que hi havia l'any passat, per exemple, aquest només n'hi ha cinc mil. No sabríem sinó alegrar-nos-en, per raons de dignitat.

En efecte, la Fira del Dibuix corria el risc de convertir-se en una mena d'Encants del Dibuix, a haver seguit la diguem-ne norma d'altres vegades d'absència de tot criteri de selecció. Entremig d'obres dignes i de qualitat, pullulava una munió d'escorialles de taller, de recons de carpeta, arreglats cuita-corrents i destinats a ésser saldat a qualsevol preu, com en aquestes liquidacions que tenen per objecte desembarassar-se de «morts» que no poden trobar sortida si no és amb l'esquer d'un preu reventat. La majoria de les vegades, aquests apunts — que sovint ni a dibuixos arribaven — no tenien altre valor que el que els pogués conferir la signatura que portaven, afegida a darrera hora amb mires a la Fira.

Gràcies al criteri més rigorós que ha presidit la Fira d'enguany, aquesta ja no presenta aquells aspectes de «liquidació ruïnosa», cosa que si pot haver privat la Fira del recerador de gangues capaç de comprar qualsevol cosa mentre no sigui cara, no ha perjudicat pas per res els compradors ni els artistes.

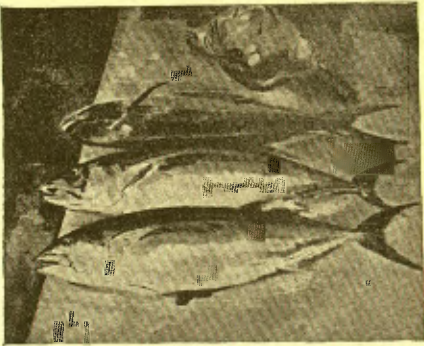

Antoni Garcia — Noia d'esquena

dels que han involucrat una transcendència sociològica al *métier*. Això fatalment dona a les obres un regust que sovint s'escapa dels límits de la pintura per a caure en un dramatisme proselitista, en un goig d'introduir dogma marxista per totes les escales. De Costa — si no recordo malament, era l'any passat — poguérem veure un paisatge en el qual es denotava una vena de pintor dotat d'excel·lents condicions. És una llàstima, doncs, que es limiti a aquest exercici patètic i oblidí aquella activitat més pura.

Les tres composicions exposades per Pere Créixams no afegeixen a la seva personalitat cap cosa nova. Es mantenen en el to esplèndid a què ha arribat darrerament d'una manera definitiva el gran pintor dels blaus i de les dones de robes violades.

No podem pas afirmar que Pere Daura no interressi. Ben al contrari, els quadros que té al Saló són dignes de tot elogi. No

Josep Gausachs — Peixos

obstant, advertim en ell un instant de pausa. No hi ha aquell intens trasbals emocional que fou un signe vivíssim en la seva darrera exposició. Pot ésser degut a veinatges i a poca quantitat. Daura necessita ésser vist en companyia d'obres seves, equilibrant-se, fent-se entendre amb la seva meravellosa insistència i el seu cromatisme personal.

Francesc Domingo, heus ací el pintor. Un dels homes que més legítimament pot dir-se'n. Domingo està en un màxim al qual ha arribat amb un esforç personalíssim, terriblement dur. L'obra d'ell és mastegada, té un esquelet solidíssim, profundament segur. Domingo pot parlar de tot el que vulgui en pintura. Les obres seves del Saló demostren aquesta suficiència. El *Concert Sevilla* apareix com quelcom que transcendirà i que farà prevaler per sobre totes les altres virtuts l'aconseguida per una vida darrera un resultat escassíssim i prou notable perquè ara el callem, el de la suprema major edat pictòrica. A Catalunya tenim amb Domingo una de les caritides que aguanten el temple de la pintura nacional. Convençuts com estem del que pesa aquest frontó imaginari, volem significar la magnitud del lloc, amb el ben entès que aquest

La Pinacoteca d'HIGINI GARCIA

Passeig de Gràcia, 34 - Telèfon 13704

Visiteu el nostre estand de la Fira del Dibuix

Dibuixos de J. Mir, Bosch Roger, Camps Ribera, Porcar, Gosé, Commeleran, Vila Puig, Vidal Quadras, Díaz Costa i altres

quantitat d'interès. Flores és un pintor segurament innat. Faria pintura amb qualsevol cosa. Vetlla la seva producció una constant energia organitzadora de volum i de color i a través d'un aparent desmai hi existeix sempre, en grau més o menys elevat, la presència d'un valor.

J. M. Freixa queda fluix.

Les teles de Francesc d'A. Galí, quant a olis, són dues de les obres portades a cap per l'insigne pedagog de més alta volada i de més pura qualitat. S'ha objectat, bastant profusament per cert, la literatura que tanca una d'elles. Això s'ha dit en alguna ocasió com argument despectiu. Potser seria l'hora de sortir al pas d'aquestes paraules tan gratuïtes quan són pronunciades amb intenció pejorativa. Bastaria retreure fets i precedents per a esvair el judici i recordar una mica Velázquez per un cantó i Renoir per un altre per a trobar-nos davant el dilema d'haver de destruir tots els museus del món en una rierada iconoclasta. El que passa amb la literatura i la pintura quan s'ajunten és que han d'anar molt ben guardades i molt segures de les seves posicions respectives. Respecte l'obra esmentada de Galí, cal remarcar que això està aconseguit, i per tant la impugnació cau mancada de base. 1870-1934, obra per ésser gustada amb aïdesa enorme, representa un lucidíssim moment de Galí, capaç per ella sola per a qualificar el mestre com a pintor de cavallet importantíssim i amb valor més que suficient per a figurar entre els escollits catalans d'aquesta hora daurada. La *Natura morta*, salvant les naturals distàncies argumentals, mereix el mateix tracte.

Antoni Garcia és un jove pintor que des de l'Exposició del Nu ha entrat a figurar amb nebulosa pròpia. Garcia repeteix punt per punt la impressió ocasionada en aquella avinentesa. La seva pintura, que conté una tristesca velada, un engoniment teològic, és una de les coses més fonamentades que ha sortit de la joventut actual. Garcia compta amb facultats de nou arrapades a la consciència artística més jove i compta amb una mena de reencarnació d'esperit de clàssic. Així el conjunt de les seves obres respira una global compenetració de valors que avalen una producció tremolosa d'emoció i de dinamisme remarcable. Garcia s'ha guanyat una gran confiança sobre la qual deu operar per ascendir al grau immediat, al qual arribarà si té presents els factors que l'han dut on és ara.

Gausachs fa persistir en la idea que està en el moment àlgid. La seva darrera exposició ens féu veure un pintor riquíssim de matèria, d'una finalitat grandiloquent, posseïnt el do d'una pintura carnosa, plena tota ella d'una substancialitat obsessiónant, com si fos l'agrupament d'un sens fi de solucions disperses i absolutament imprescindibles. Hem dit que fa persistir en aquella idea perquè les teles del Saló són filles de la mateixa època en què va coure les exposades el mes passat, i així presenten les mateixes característiques.

Grau-Sala, en la tela gran, torna a fer creure el seu interès a anar estudiant els problemes que se li presenten, no abandonant però l'aplicació de la gràcia innata. Agermanant aquestes dues condicions, Grau podrà arribar al seu propòsit. *Primavera* té fragments bons, altres que es difumen, que perden intensitat i darrerament té un encís de conjunt que més o menys és l'encís que aconsegueix tota l'obra del jove pintor. En aquesta ocasió el Grau-Sala tradicional és un Grau que es separa una mica de l'atmosfera massissa dels cortinatges i del paper humit de les parets. És un Grau que dona a l'aire i als arbres un rol de més categoria. Això naturalment ventila un bon tros l'ambient i junt amb les orenetes entra a la cambra un corrent de sa optimisme fisiològic que valoritza el conjunt considerablement. Grau-Sala, entre això darrerament anotat, que és un fet indubtable, i la insistència en l'estudi, va adquirint dosis de bons valors i contràriament al que podria suposar-se, la seva personalitat es va afirmant.

ENRIC F. GUAL

L'OBRA DE L'O. T. C.

La propaganda turística

No serà aquest article una sèrie de reflexions sobre el turisme ni tampoc un enfilall de consideracions sobre la seva propaganda. Hom ha escrit prou que els viatges formen els esperits, eduquen les intel·ligències, afinen el gust i desvetllen la curiositat envers les bel·leses de la natura i de la creació humana i hom ha parlat prou, també, dels beneficis que a l'economia d'un país pot

nat més pels particulars que per cap entitat oficial; eren els mateixos visitants que s'en-carregaven, després, de posar en valor els nostres monuments, els nostres llocs, el nostre clima; eren aquells deu o dotze benemèrits ciutadans dispersos, que amb un arrauxament tot quixotesco s'escarrassaven a cantar les excel·lències d'això i d'allò i de fer-ne conèixer les bel·leses.

El «stand» de l'Oficina de Turisme al palau núm. 2 de Montjuïc

aportar una propaganda turística ben dirigida, perquè nosaltres hi puguem afegir res de nou.

La nostra ambició serà més limitada que tot això. En comptes de fer treballar la imaginació sobre les possibilitats i les divagacions a què poden donar peu temes com aquests, no per espremut, gairebé fins a l'extrem, menys agraiats a una fantasia ben disposta, ens volem concretar a l'elogi incondicional de la incipient, però eficient i digna, propaganda turística que s'està duent a terme a l'Oficina de Turisme de Catalunya.

Aquesta mena de propaganda es pot dir que fins fa ben poc, a Catalunya, no havia sortit dels bolquers del bufanvolisme més descaminat. La combinació d'una innegable bona fe, però una pessima orientació amb l'agreuament d'una misèrrima dotació, podia donar molt poc de si, com efectivament donava.

Copiosa literatura, més apta per a l'entreteniment del desvavat o l'estudiós indígena que per a l'atracció del foraster distret i passavolant, publicacions pretensioses, de tanyany incòmode, en paper lluent, plagades d'anuncis—oh trista necessitat!—, fullets macarrònics, passats de moda, fotografies del temps del doctor Robert, etc., i, tot plegat, amb una misèria tan gran que la publicitat de què eren objecte les coses catalanes es pot qualificar de nul·la.

Aquells escassos quatre fullets que no veia ningú, aquells fascicles més o menys ben presentats, però d'una circulació ínfima i, de tant en tant, l'edició d'un llibre o la publicació d'un àlbum luxós i solemne, del qual es tiraven tres o cinc cents exemplars, és tot allò amb què fins ara s'havia pogut comptar. No van ésser pas dos ni tres només els ciutadans que en adreçar-se a l'entitat de propaganda en sol·licitació de publicacions informatives per a trametre a fora, s'havien trobat que els eren donades amb gran escassetat, la qual es justificava amb aquestes paraules de l'únic i honest funcionari que curava d'aquestes coses en l'esmentada entitat:

—Ja veurà; com que és material car i no en tenim gaire, l'hem de donar amb comptagotes.

Certament, ben pobre serà la propaganda que s'hagi de fer amb comptagotes, i més pobre encara el fruit que aquesta propaganda pugui portar. Per això l'estímul del turisme a Catalunya fins ara havia estat me-

Però, fet i fet, la millor propaganda és la publicitat, la publicitat abundosa, senzilla, clara i que arribi a totes les mans, sense dificultats, sense que hom hagi de fer res per a assabentar-se'n; que entri pels ulls, que es posi a les mans, que es fiqui a les butxaques del pressupost, probable o possible—i fins impossible—turista. Aquesta és l'única manera de fer una propaganda útil i de la qual es puguin esperar bons resultats. La propaganda que estalvia, complicada i de difícil adquisició, es destrueix ella mateixa.

I és per això que ens ha complagut tant la propaganda que realitza l'Oficina de Turisme de Catalunya, que hem anomenat més amunt. Aquesta oficina, la part gràfica de la qual està en mans de l'artista Enric Momeny, ha realitzat aquests darrers temps una propaganda d'una bel·lesa, d'una qualitat, d'un poder d'evocació i de suggestió altament notables. I sobretot, simple, d'aquella simplicitat que és la principal condició per a aconseguir la persuasió. Cartells, maquetes, fascicles i, especialment, una esplèndida sèrie de *dépliants* il·lustrats amb fotografies reproduïdes pel rotogravat, que ens han de fer quedar bé pertot arreu on arribin.

JOAN CORTES I VIDAL

Una obra d'art d'una bona firma? Podeu adquirir-la a la FIRA DEL DIBUIX

Sala Gaspar

Consell de Cent, 323 - Telèfon 12064

(entre Balmes i Rambla de Catalunya)

Vegeu a la III Fira del Dibuix el nostre stand

Dibuixos de Nonell, Meifrén, Créixams, Camps-Ribera, Cardunets, Navarro, Vidua Puig, Llauredó, Oms i altres

Exit en la mida
Corbates inarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Telèfon 11655

RENART

DIPUTACIÓ, 271
TELEFON 16217

Vegeu el nostre Stand de la Fira del Dibuix

DIBUIXOS d'Antoni Badrinas, Francesc Canyelles, Ferran Callicó, Ricard Canals, Artur Carbonell, Alexandre Cardunets, Eusebi Díaz Costa, Frisco, Francesc Gimeno, Lluís M. Güell, Joan G. Junceda, Lluís Masriera, Evarist Mora, Ricard Opisso, etc.

SYRA

DIPUTACIÓ, 262 - TELEFON 18710

Vegeu el nostre estand de la Fira del Dibuix i pareu atenció a l'aplec d'exclusives que presenta: Colom, Nogués, Sunyer, Obiols, Benet, Rebull, Amat, Vila-Arrufat, Grau-Sala, Armengol, Prim, etc.

Apunts de la Fira del Dibuix, per Maria Freser

Qui compra dibuixos s'enriqueix. Recordeu que ara es celebra la FIRA DEL DIBUIX

JAI ALAI

La pilota basca a Barcelona

(Ve de la pàgina 2)

En els frontons hi ha seients numerats com en tots els altres espectacles, però la mentalitat especial de la gent que els omple fa que en les taquilles d'entrades s'hagi donat el cas de no vendre ni un sol seient. De costum se'n venen un nombre escassíssim. Tota aquesta gent que amb tant de desprendiment perden un munt de centenars de pessetes, els veieu refregant un llustrós darrera de pantaló d'un seient a l'altre i asseguts, si cal, pels graons de les escales per tal d'estalviar-se l'import d'un seient numerat que costa ben poca cosa. Bé és veritat que la majoria dels que hi van han obtingut de l'empresa una entrada de favor a manera de carnet de soci per exhibir a l'entrada com els d'una sala de joc, però això no priva que demostrin la misèria de la seva aparença dispendiosa. Avarícia? Egoisme? De tot hi trobaríem.

Les supersticions surten a relluir als darrers punts, quan les esperances s'afebleixen. Es en aquest moment que hi ha qui té un petit gat negre de vori i el posa de cap per avall a manera de punició fins que avança el color que li interessa. Un conegut fabricant treu una moneda de cinc pessetes, i amb l'efigie de Don Amadeo I, Rey, es lliura a unes manifestacions curiosíssimes. A cada punt que perden els seus, li treu llum, fins a tenir la moneda completament a les tenebres en sandvitx entre els palmells de la mà. Aleshores fa sortir una punta de la moneda i li diu: «Mira, Amadello, mira, si és bonica la llum!», i el torna a ofegar entre les mans, suplicat, a l'ombra absoluta. Algun cop don Amadeu fa un esforç per sortir de les tenebres, i els pelotaris del color causa de la seva tortura avancen un xic. Aleshores li torna la llum de mica en mica i si tan bé van li deixa veure, fins i tot, la partida. Generalment, però, Amadeu I, Rei, acostuma a ajeure-s'hi fent el desentès.

Els partits massa igualats cap a la fi produeixen estralls entre els sistemes nerviosos ja un bon xic desencaixats de la gent que formen el públic.

Els pelotaris i els apostadors produeixen una florida de renes variats cada cop que una pilota s'escapa. Els pelotaris deixen anar un estentori: «Dios...! mig de súplica mig de revolta, acompanyat d'un gest agut i energic. Es aleshores que els capellans, que de tant en tant hi assisteixen, es posen seriosos i prenen un aire absent que els allunya dels esquitxos de les llengües descompostes.

Els capellans només van al frontó de la Plaça del Teatre. Són del clergat basc. Volem dir que són uns capellans atlètics, imponents i vermells de cara. Són uns jovenassos que llueixen un clatell que traspuja sagrada, amb un parell de sacsons llustrosos com els d'un brau de cursa. Amics i paisanos dels pilotaires, fills dels pobles d'Euzkadi, algun dels quals deixà la vida seminaria seduit per l'altra vida més enlluernadora que dona el professionalisme a la cancha. Els ex-compans, doncs, que conservaren la vocació i arribaren a vestir la sotana, quan es troben a Barcelona fan, de tant en tant, una calaverada i, a la tarda, se'n van al frontó de la Rambla a recordar aquells temps en què tots junts pilotajaven un mur pelat i trist d'un recó del seminari.

Allà s'installen a la llotja n.º 1, la qual ve a ésser la més apartada del món un bon xic pecaminós del públic de la pilota basca. Val a dir que el clergat fa honor a la seva missió i tan sols s'interessa per l'esport basc pròpiament dit. Asseguts i amb la satisfacció reflectida a la cara de veure uns ex-compans o paisanos encastellats boteprontos, van seguint els trajectes de la pilota amb les mans agafades a la barana i en un vaivé lateral del cap en moviment continu. Tot al més, s'exterioritzen amb un cop de manassa a la barana de la llotja que fa tremolar l'immoble.

Tota la suor dels pelotaris en joc passa a lubricar la palla de les cistelles. Amb la mà esquerra s'agafen la suor i enllustren bé la cesta. Quan el partit s'acaba, per més combinacions interessades que puguin haver-se concertat entre els pelotaris —allò que en diuen *tongo*—, als homes de la pilota basca els puja la dignitat professional nas amunt i fan el que poden per tal de salvar la reputació i no sentir aquella mena d'angoixa de la derrota. «Yoooooooo...! Tuuuuuuu!», es criden embravits, mentre la pilota, enfoliada, passa, petja i rebota...

I és que existeix la borrraxera de pilota com el boxador s'emborratxa de cops i el torero de rebufades de brau. Quan un pelotari arriba a emborratxar-se de pilota, és pràcticament invencible.

Una vegada un pelotari que es deia Navarrete feia estada a l'Havana. Navarrete, que era un as de la cistella encorbada i un bon vivand dels valents, acostumava a fer un excés de beguda un parell de cops la setmana. Un dia havia de jugar a la nit, i per la tarda, acompanyat d'uns quants amics, prengué un cotxe de punt i féu la visita circular als més reputats bars i més concorregudes tavernes de la capital. Era el dia de l'excoés. El cotxe, que era un aficionat al frontó i reconegué Navarrete, el qual en aquella època fruïa allà d'una popularitat molt estesa, veié que l'as de la pilota estava en un estat deplorable i entrellucà les màximes probabilitats que Navarrete aquella nit perdria, i també les possibilitats de fer-hi un bon negoci...

Un cop el deixà a casa seva, anà a correu a la Gremi de cotxers de l'Havana, reuní uns companys i explicà el gran afer que es presentava. Navarrete aquella nit estava begut, havia de perdre. Era tan sensacional la nova, que el Comitè directiu del Gremi acordà invertir en juguesques el fons mutual de la Germandat, i així es féu. El Gremi de cotxers anà al frontó i veié amb satisfacció que Navarrete sortia a pilotar fent uns visibles zigzags. Li jugaren tot el que tenien. Però Navarrete, que quan anava il·luminat era quan jugava millor, s'emborratxà de pilota de tal manera, que portà els adversaris de calle d'un cap a l'altre de la partida. I la Germandat dels cotxers de l'Havana féu fallida sorollosament.

Quan l'espectacle del frontó ha acabat, gairebé tots els components del públic baixen les escales alçaiguts. Els uns compten el que han perdut. Els altres resten el que han guanyat de tot el que perderen els altres dies...

I algú, tot baixant l'escala, tremolós i amb els braços ben enlaire, exclama: «Cincuenta y ocho años víctima del deporte!»

J. E. BARTINA

MUSICA I RADIO

LA VIDA MUSICAL A BARCELONA

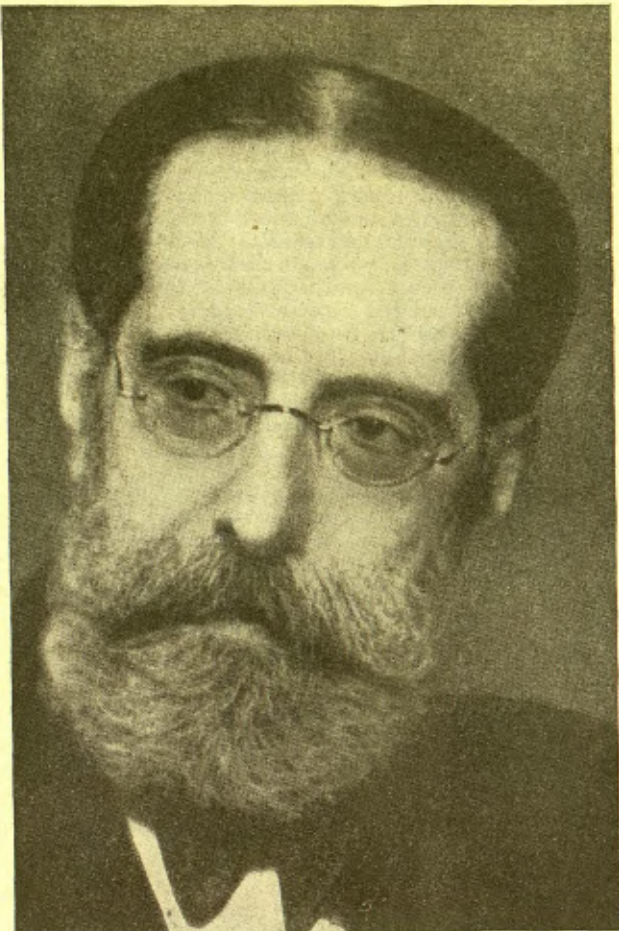
Dos homenatges: Arbós i Casals

Durant la darrera setmana els dos més grans intèrprets musicals d'Espanya, Arbós i Casals, han estat objecte d'homenatges calorosos per part del públic barceloní. L'Associació de Música da Camera ha celebrat el 70.è aniversari del famós director d'orquestra madrileny oferint als seus socis dos magnífics concerts de l'Orquestra Simfònica de Madrid sota la direcció del seu septuagenari director. Al mateix temps, la ciutat de Barcelona inaugurava l'Avinguda Casals i ofería la Medalla de la Ciutat al seu fill adoptiu en una solemne sessió a l'Ajuntament. Un festival simfònic a honor del recent doctor «honoris causa» de la Universitat d'Edimburgh se'n seguí. I finalment una exposició donarà ocasió a tots els admiradors del més gran violoncellista del món de pendre contacte d'una manera més íntima i més immediata amb una vida consagrada al servei de l'art i de la pàtria.

Ben difícilment podríem imaginar dos temperaments més diferents que els d'Arbós i Casals. No fa pas molt que des d'aquestes mateixes pàgines hem parlat d'aquesta meravellós qualitat de Casals de penetrar en el recó més pregon de l'esperit dels nostres grans clàssics, de seguir gairebé amorosament les menors inclinacions de les melodies, de revelar-nos els encisos més íntims i més sublims d'una frase de Beethoven o d'un compàs de Schubert. Casals es submergeix, o millor dit s'absorbeix en la música per tal de transformar i vivificar els menors detalls amb la seva interpretació. Hem qualificat aquest temperament com el d'un «improvisador premeditat» i avui retrobem novament en totes les manifestacions d'aquest artista sublim, aquesta síntesi única de *ratio* i d'espontaneïtat, de penetració gairebé científica i d'improvisació disciplinada i mai sentimental. Es això e que ens sorprèn i el que per nosaltres és un fenomen meravellós: que aquests diferents elements contradictoris no es trobin mai en oposició i que es fonguin els uns amb els altres constituint una nova unitat. Sovint s'ha designat Casals com el «màgic del violoncel» i hem de dir que no considerem gaire encertada aquesta expressió per a designar el seu geni gran i extraordinari. Car en l'art de màgia ens sembla destriar sempre un element ombrívols, mig de prestidigitador, mig de xarlatà, en part sobrenatural, en part infernal. I res de més oposat a Casals. El seu art és lúcid i transparent, humà i d'aquest món, fruit prodigiós de la nostra cultura occidental. No és, a ben segur, per atzar que una personalitat d'aquest tipus ha pogut sorgir de Catalunya. Una formació interior tan rica i tan complexa sols podia créixer en un país meridional, que tot i tenir una plena consciència del seu caràcter peninsular, és igualment accessible als valors culturals de l'Europa central.

En confrontar Arbós amb Casals, copsem immediatament la diferència. Sense cap mena de dubte, Casals és més universal, més ric i disposa d'una escala d'expressivitat més àmplia. És gairebé la mateixa diferència entre l'esperit dels dos pobles, català i castellà, la que trobem entre aquestes dues personalitats artístiques. Car el talent d'Arbós és de per si molt perfecte, molt arrodonit, molt cisellat, molt subtil, però sense la profunditat de les dimensions, sense recercar problemes allà on troba bells contorns, superant els problemes més per l'elegància que per l'anàlisi. On Casals dubta, on sembla lliurar-se cada vegada dintre si mateix a una lluita interior, on viu, per dir-ho així encara, tot el desenrotllament problemàtic d'una simfonia de Beethoven, Arbós condueix res més que amb una serenitat inalterable. Així, la Se-

tena simfonia de Beethoven pren, a través d'aquesta interpretació il·luminosa i mediterrània, un caràcter excessivament joí, massa mogut, massa transparent. Els conflictes dels temes ens són ocultats i tota la melancònia graciosa del segon moviment és atenuada i trasplantada a una atmosfera menys greu, menys pesada, menys colpidora. Aquesta transfiguració tingué la virtut de servir-nos un Beethoven molt viuen, molt clàssic, potser massa clàssic, un Beet-

El mestre Fernández Arbós

hoven que no semblava haver estat colpit encara pels greus conflictes d'una nova època en la qual degué ésser ell l'iniciador musical.

El mateix concert ens oferí una esplèndida execució de la *Sinfonia inacabada* de Schubert —purificació i restitució indispensables d'aquesta obra mestra després de la seva escandalosa depravació en un film ben conegut. No hem de parlar de la nova obra d'un compositor espanyol de renom internacional, pobra composició històrica i epigonal. L'èxit més esclatant d'aquest primer concert —malauradament no poguérem assistir al segon, al qual participà Casals— el degué Arbós a la interpretació virtuosa i espiritual de *La Valse* de Ravel, l'única obra mestra d'estil sobrealista que jo conegui, evocació genial dels temes més coneguts de Johann Strauss, a l'estil desarticulat i grotesc de René Clair. Apoteosi i paròdia alhora de l'esperit etern de tot el que hi ha de viuen en la música.

Amb aquests dos concerts, l'Associació de Música da Camera ha clos el cicle dels seus concerts d'aquesta temporada. Si passem revista als programes que aquesta excel·lent societat ha ofert durant l'hivern 1933-1934 als seus socis, podem constatar al primer cop de vista un resultat brillant i dos principis que determinen la tria dels artistes i la confecció dels programes: l'última perfecció artística en l'execució i un equilibri molt reeixit de música moderna i clàssica. Desitgem a l'Associació de Música da Camera el mateix flair i el mateix bon gust en la realització dels seus projectes artístics de la temporada vinent. No creiem equivocar-nos en atribuir una part decisiva en la bona organització artística de l'Associació al seu infadigable secretari, M. Clausells.

OTTO MAYER

Notícies de tot el món

ESPANYA

El procés que el president de la Junta Nacional de Música havia entaulat d'ençà uns quants anys enrrera contra el crític musical d'*El Socialista*, José Subirá, ha acabat. El querellant, per si mateix i com a president de la Junta, ha estat condemnat a costes. L'Audiència declarà extingida l'acció penal sense necessitat d'arribar al judici, sobreseint lliurement i ordenant que sigui retornat a l'acusat el dipòsit judicial.

FRANÇA

Toscanini, l'il·lustre director d'orquestra italià, acaba de donar una sèrie de sis sessions triomfals al Teatre des Champs-Élysées de París, sobre dos programes diferents, cada un dels quals ha hagut d'ésser repetit tres vegades. Entre altres hi figuraven la *Simfonia* de César Franck, el *Festín de l'Araignée* de Roussel, la *Sarabande* de Ducasse i la *Mer* de Debussy.

HONGRIA

Les millors orquestres de jazz de Budapest s'han reunit sota el nom de Film-Orquestra Hongaresa a fi d'habituar el públic a una interpretació autèntica dels ritmes sincopats, del darrer «cu» i del darrer «cri» dels diversos compositors nacionals i estrangers.

SUISSA

Alban Berg comença a esdevenir popular. Mentre que Ansermet obté, amb l'Orquestra de la Suïssa Romana, per l'execució de tres fragments del *Wozzeck*, un èxit esclatant davant del públic ginebrí, el famós quartet Kolisch feia oír, l'endemà, una altra obra del mateix autor: la seva curiosa *Suite lyrique*, obra d'inspiració de primer ordre.

IUGOESLAVIA

En una petita ciutat ha mort recentment un dels dos darrers parents de Franz Schubert, Josef Schubert. El darrer sobreviuent de la família seria —segons es deia— músic i dirigiria actualment una orquestra argentina.

Vos també podeu ésser col·leccionista d'art. Passeu per la FIRA DEL DIBUIX

IMPRESOS COSTA
Nou de la Rambla, 45
BARCELONA

Els serveis de radiodifusió

No està encara resolt el problema del traspàs d'aquest servei a la Generalitat, creat en no voler el Govern central donar realitat legal als acords de la Comissió Mixta de Traspassos, i això ens obliga a encapçalar gairebé de la mateixa manera aquesta crònica que l'anterior.

Per ara, les provatures iniciades per a trobar una fórmula amb la qual tingués viabilitat el reconeixement d'aquells acords per part del Govern central, no ha trobat acollida en el Ministeri de Comunicacions.

El més anormal, però, és la confusió que pateixen els defensors de les suposades prerrogatives de l'Estat, que més que defensar-les, el que fan és posar-se al costat d'uns interessos de classe, puix que no són altra cosa els esforços que esmerça avui el cos de Telègrafs, com abans ho féu en altres serveis, per a no deixar-se perdre a Catalunya l'exploració d'aquest servei que li conferiria l'article 3.º del projecte de llei presentat a les Corts. Ara, com en altres ocasions, s'oblida que la Generalitat és l'Estat mateix, i per tant no pot haver-hi discussió entre ell i un organisme tècnic.

L'anormalitat d'aquestes diferències es fa més evident en repassar l'exposició que precedeix aquest projecte de llei i els antecedents que van servir per a la seva redacció, on es fa un estudi de la radiodifusió —estudi fet, diguem-ho de passada, amb una evident preocupació estatal—, i s'arriba a la conclusió que aquest servei és una funció essencial i privativa de l'Estat, com es declara en l'article 1.º, amb la qual s'han d'assolir dos fins, que són de ple dintre la missió de l'Estat, és a dir, l'aspecte pedagògic i la consideració de la ràdio com a instrument de govern (ordre públic, indicacions sanitàries, agrícoles, etc., etc.).

Ara bé, si Catalunya té reconeguda la seva personalitat i la Generalitat és el seu organisme de govern encarregat d'unes funcions i d'uns serveis traspassats, des del moment que reconeix la radiodifusió com un mitjà per a la realització d'aquells fins estatals i molts estan ja traspassats a ella, també ha d'anar a recaure a la seva facultat l'execució dels serveis de ràdio, si es vol que hi hagi la deguda coordinació entre els fins i els mitjans per assolir-los. Es pateix d'inconseqüència en voler aplicar al peu de la lletra els preceptes d'aquella llei encara no vigent, que en l'article 3.º preveu que també a Catalunya la Direcció general de Telecomunicació sigui l'encarregada del servei, afegint, i això agreuja enormement el problema, que serà qui tindrà la facultat d'atorgar concessions. Aquest serà el resultat si el Govern central persisteix a no reconèixer els acords de la Comissió Mixta de Traspassos i obté, mentrestant, l'aprovació d'aquesta llei redactada en aquests termes.

La negació a Catalunya d'aquestes funcions que li han estat reconegudes, encarregant l'execució d'aquests serveis a un cos tècnic, per creure-ho així dintre la doctrina estatal, i no encomanar-ho, com està previst, a la Generalitat, és acceptar la teoria separatista que vol reconèixer l'instrument de govern de Catalunya en l'engranatge de l'Estat espanyol. Amb això, quan el ministre de Comunicacions interrompia un diputat català al Parlament dient que donava l'execució d'aquest servei al cos de telègrafs, creient que era l'organisme tècnic adequat, afegint per fer bromar que no ho donaria al cos de carrabiners, se li hauria pogut fer veure l'error de la seva posició, puix en el mateix to es pot argumentar que l'execució de la legislació de l'Estat en aquesta matèria no vol dir que el president de la Generalitat hagi de fer de locutor.

I com que sembla que aquesta discussió no s'acaba, serà d'actualitat que en altres cròniques continuem ocupant-nos d'aquest afer, deixant per a un altre dia l'exposició de la contradicció que suposa el fet de voler establir un règim de dependència absoluta de l'Estat, en el qual, per estar previst el règim de concessió, en la pràctica aquella declaració tindrà només un valor platònic i de fet es crea un nou monopoli, precisament en aquesta matèria, a la qual tan fatal ha d'ésser-li l'estancament que això suposa.

J. G.

LA BIBLIA a la Fira de Mostres

El públic no dissimula la seva estranyesa en trobar un stand complet reservat a l'exposició i venda de la BIBLIA.

I el més estrany en aquests temps de proselitisme polític i religiós és la base neutral de la CASA DE LA BIBLIA, que a més a més de les edicions evangèliques (vulgarment anomenades protestants), ven, a qui la vol comprar, l'edició catòlica o israelita de la BIBLIA, ja que totes procedeixen dels mateixos originals.

Criden poderosament l'atenció el nombre d'idiomes (més de 800) als quals està traduït el LLIBRE, i la taula de circulació, que és de 40.000.000 d'exemplars l'any.

Invent transcendental EL «REVALOGRAPH»

Al Palau n.º 1, a la Secció d'Invents, el senyor Jorge de Reval presentà un nou invent que per les seves originalitat i aplicacions pràctiques fou la curiositat de tots els visitants.

El dit invent consisteix en una màquina taquigràfica anomenada REVALOGRAPH, que mitjançant signes sil·làbics escriu tant o més de pressa del que s'enraona, resolent així el problema de la taquigrafia.

Els que s'interessin per l'estudi d'aquest sistema taquigràfic, el qual es pot aprendre en una hora, que es dirigeixin a Muntaner, 16, 5.º, 1.º

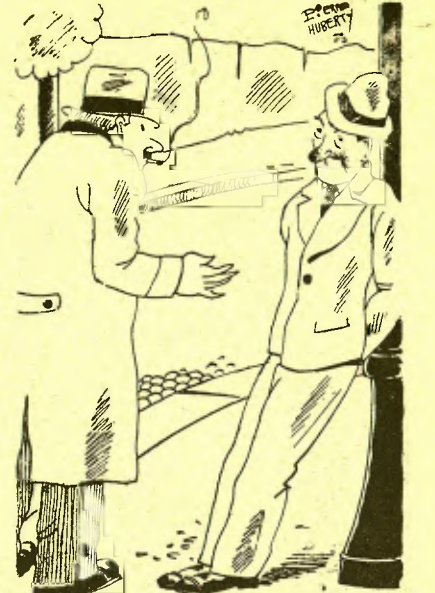
UNA VICTIMA

—Es insuportable! La meua dona ha agafat el vici d'anar-se'n al llit a les tres del matí!

—I què fa fins aquesta hora?

—M'està esperant.

(Marianne, París)

—Amb el temps que fa que beus ja hauries d'haver ofegat totes les penes.

—I ca... Saben nedar...

(Marianne, París)

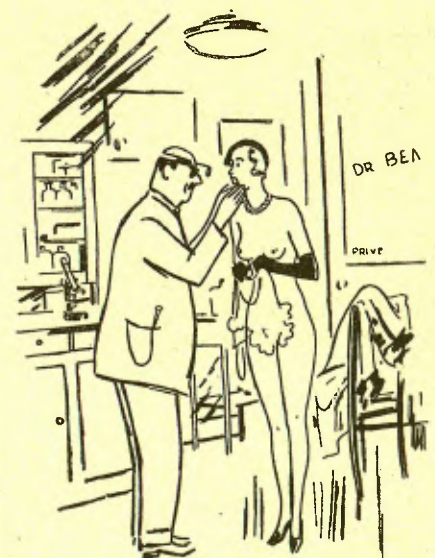

LA SEVA MIDA

—Sabeu quina temperatura fa?

—Sí; quatre dobles a l'ombra.

(Der Goetz von Berlichingen, Viena)

VISITA MEDICA

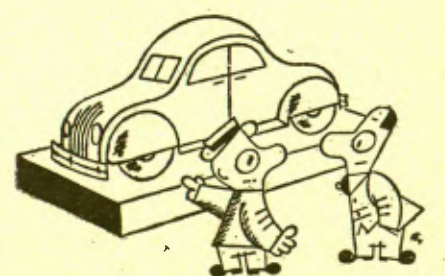
—Ja és el que em pensava. Vostè té un queixal corcat.

(Marianne, París)

—Copiant del natural, veritat?

(Ballyhoo, Nova York)

CARROSSERIA AERODINAMICA

—I com pot saber-se si va endavant o endarrera?

—Molt senzill. T'has de fixar en la gorra del xofer.

(Ric et Rac, París)